

Talumov družinski dan

Zelo zadovoljni smo lahko tudi z odzivom zaposlenih na aktivnosti, ki krepijo naše zdravje, povezanost, zadovoljstvo in pripadnost ter kot takšne posredno pozitivno vplivajo na poslovni rezultat.

Lepe poletne dni vam želim, drage sodelavke in spoštovani sodelavci!

(Marko Drobnič, predsednik uprave Taluma)

Iz vsebine

- 4** Ob polletju boljši kot v enakem obdobju lani
- 5** Akcija Upam si! 2017
512 inovacijskih predlogov
- 6** Oči vidijo stvari, ki jih možgani ne razumejo
Z združenimi močmi do dveh srebrnih priznanj
- 7** Ustavili so se tudi pred restavracijo Pan v Kidričevem
- 8** Trajnost in obnova mostu na Ptuj
- 9** Izzivi in priložnosti sodobne elektromobilnosti
- 12** Implementacija IP-telefonije
- 13** Obisk zaposlenih iz GEN energije Krško
- 14** Talum sodeluje pri mednarodnih projektih
- 15** Potrebna je potrpežljivost
- 16** »Delala bom v pisarni in tipkala na pisalni stroj.«
- 20** Vzorčenje in analiza odpadnih vod
- 22** Prvi Talumov družinski dan
- 24** Uspešna presoja
Talumova šola znanja
- 25** »Kako iz skupine posameznikov nastane ekipa«
- 26** Talum na Marketinško-medijski poletni šoli
Obisk livarskega sejma Metef
- 27** Ne izčrpavajmo svojega telesa
- 28** Oblikovati zdravo športno osebnost in telo
- 29** Zbiranje zamaškov ali pokrovčkov za humanitarne namene
- 30** Kolumna
- 31** Križanka

Naslovnica: 1. Talumov družinski dan

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2400 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelusič, glavna urednica, Danica Hrnčič, članica, Lilijana Ditrh, članica, Gregor Jurko, član.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak

Prelom, priprava za tisk in tisk: Tiskarna Ekart, d. o. o.

Foto: Srdan Mohorič

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

»Naše aktivnosti in prizadevanja redno beležimo tudi v časopisu Aluminij, ki ni samo komunikacijski kanal, po katerem vas obveščamo, temveč tudi medij, na katerem ostaja zapisana naša skupna zgodovina.«

Vsega se ne da izmeriti

Si danes lahko predstavljate najsodobnejši avtomobil, ki bi na armaturni plošči imel le merilnik hitrosti, ne da bi vas pri tem zanimala še varnost, poraba goriva in drugi parametri, od katerih je odvisna kakovost vožnje?

Odgovor je jasen. Hitrost ni najpomembnejša, pa vendar še vedno marsikateri menedžer za presojanje svoje uspešnosti uporablja en sam merilnik – tistega za dobiček namreč.

Merjenje poslovne uspešnosti le s finančnimi količniki danes preprosto ne zadošča več za »varno vožnjo« podjetja v prihodnost. Obstajajo namreč še drugi parametri, kot so zdravje in zadovoljstvo zaposlenih, pripravljenost za učenje, prilagodljivost, pripadnost in še kateri, ki običajno tudi niso izmerjeni na način, ki bi omogočal prevajanje teh podatkov v učinkovite poslovne strategije in akcije.

Zato tudi ne preseneča, da so v razvitih ekonomijah v zadnjih nekaj letih začeli hiteti vpeljevati številne merilnike in modele za presojo poslovne uspešnosti.

Sodobni sistemi merjenja uspešnosti imajo oziroma bodo imeli tri naloge: z radarsko natančnostjo detektirati signale, ki kažejo, da imunski sistem podjetja slabi, preprečevati bolezenska znamenja na najbolj vitalnih delih podjetja ter zagotavljati zadovoljstvo akterjev in sposobnost podjetja, da nenehno inovira in ustvarja dodano vrednost.

Zgoraj navedene usmeritve potrjujejo, da je Talam na pravi poti, saj se zapisano sklada s strategijo, ki smo si jo zastavili za srednjeročno obdobje. Ves čas spremljamo vse vitalne organe našega podjetja, v ospredje postavljamo človeka, okolje, ki mu pripadamo, ter skrb zanj, prav tako pa spodbujamo inovativnost in smo usmerjeni v doseganje višje dodane vrednosti.

Naše aktivnosti in prizadevanja redno beležimo tudi v časopisu Aluminij, ki ni samo komunikacijski kanal, po katerem vas obveščamo, temveč tudi medij, na katerem ostaja zapisana naša skupna zgodovina. In čeravno veliko govorimo o digitalizaciji in novih medijih za hrambo podatkov, je časopis v papirnati obliki naša vez s tradicijo. Morda je prav, da si v industrijskem miljeju dovolimo tudi nekaj sentimentalnosti, kar daje vsem zgodbam, ki jih pišemo skupaj, življenjski »sok« in iskričnost. Morda nas prav ta kombinacija dela drugačne, edinstvene in neponovljive: skrb za sočloveka, ohranjanje vrednot sredi časa, ko se te vrednote pospešeno izgubljajo, ponos na preteklost, optimizem, zagnanost, trma in ščepec nostalgčnosti.

Negujmo vse to, kar imamo, kajti ko tisto, kar počnemo, izgubi svojo dušo, začnemo s tem izgubljati svojo preteklost in kaj kmalu tudi prihodnost.

Uredništvo časopisa Aluminij vam želi prijetno dopustovanje!

Ob polletju boljši kot v enakem obdobju lani

FOTO: SRDAN MOHORIC

Dobra polovica poslovnega leta je za nami. Poletni meseci, ko si vzamemo nekaj časa za zasluženi oddih in letni dopust, niso najbolj pravi čas za poglobljene analize o poslovanju. Vseeno pa dobivam dosti vprašanj zaposlenih o tem, kako smo poslovali in kakšni so rezultati ob polletju. Dober občutek me navdaja, ko nas zanima, kje smo, kaj se dogaja in kam gremo. Upam le, da ta vprašanja niso postavljena samo z enim razlogom ...

Proizvodnjo aluminija in izdelkov smo letos glede na plan povečali za 3 odstotke, za toliko se je povečal tudi fizični obseg prodaje izdelkov. Primerjava z lanskim letom kaže, da smo po fizičnem obsegu prodaje na podobni ravni kot lani, obseg prihodkov iz prodaje pa smo povečali

za več kot 10 odstotkov. Slednje je v največji meri rezultat višje borzne cene aluminija, ki je v prvem polletju v povprečju preseгла 1850 USD/t. Cena ugodno vpliva ne samo na povečanje obsega prihodkov v skupini Talum, ampak tudi na poslovni izid, v katerem pa se to povečanje odraža v manjšem delu. Spremenjene okoliščine poslovanja se namreč niso odrazile samo pri prihodkih iz prodaje, ampak tudi pri stroških. Cene praktično vseh strateških surovin, tj. glinice, koksa, smole, primarnega in odpadnega aluminija, ter legirnih dodatkov so se povišale. Z odločitvami, sprejetimi maja v povezavi s plačno politiko, pa se je dodatno povišal tudi strošek dela. Ocenjeni poslovni izid za prvo polovico letošnjega leta tako zaradi vseh navedenih okoliščin poslovanja dosega 1,5 mio EUR.

Ob vseh teh rezultatih v proizvodnji in prodaji ne gre prezreti drugih aktivnosti, ki smo jih izpeljali letos. Povečanje intenzivnosti na področju investicijskega vzdrževanja, še posebej na področju energetske infrastrukture, začetek projekta nadgradnje in posodobitve tehnologije v livarni, vlaganja na področju povečanja proizvodnje v Ulitkih in s tem povezanih investicij v orodjarni in na mehanski obdelavi so samo nekatere aktivnosti, ki jih je treba izpostaviti. Povečanje vlaganj seveda vpliva na našo likvidnost oziroma denarni tok, pri čemer moramo biti zelo skrbni, da lahko poravnavamo vse naše obveznosti. Priprava trajnostne strategije za naslednje srednjeročno obdobje in izvedba letošnjih aktivnosti ob področju inovativnosti in akciji Upam si so za marsikoga le mimo leteče ali nepotrebne, saj rezultati dela niso vidni takoj, a so vendar zelo pomembne za naš dolgoročni razvoj in s tem obstoj. Prizadevanja na teh področjih dela v skupini Talum ter pri optimizaciji procesov se bodo samo še stopnjevala.

Zelo zadovoljni pa smo lahko tudi z odzivom zaposlenih na aktivnosti, ki krepijo naše zdravje, povezanost, zadovoljstvo in pripadnost ter kot takšne posredno pozitivno vplivajo na poslovni rezultat. Najštevilčnejša ekipa kolesarjev na maratonu, množični obisk družinskega dne, lep odziv ob izpeljani promociji poklicev z Raketo v garaži ter ob projektu Rišemo in pišemo o zdravju z otroki naših zaposlenih so samo še dodaten dokaz, da ima Talum nekaj več. Prepričan sem, da to »več« vsi v skupini Talum tudi cenimo.

Lepe poletne dni vam želim, drage sodelavke in spoštovani sodelavci!

Marko Drobnič
predsednik uprave Taluma

Akcija **Upam si!** 2017

VESNA KOŠIR

Točno tako raznolike predloge s temo Odgovorna proizvodnja in poraba za trajnostni razvoj Taluma, kot so barvni listi, smo si letos želeli v akciji Upam si! 2017. Cilji trajnostnega razvoja, ki smo jih propagirali, so bili očitno uspešen plod domišljije naših zaposlenih, saj smo v nabiralnikih pobrali največ predlogov doslej.

Pripadnost kot temeljno vrednoto našega podjetja ste dokazali tisti, ki ste bili kljub delu pri tem še ustvarjalni in ste podali predlog, kar je dokaz, da je vse mogoče in da rezerve pri izboljšavah s temo trajnosti torej so.

Komisija bo imela pri ocenitvah težko delo. Odbor za inovativno dejavnost je za letos imenoval Komisijo za obravnavo inovacijskih predlogov v okviru akcije Upam si! 2017 v sestavi:

- Borut Žuran, predsednik komisije,
- Natalija Vindiš, članica,
- Marjan Rebernišek, član,
- Boris Šegula, član,
- Franc Karo, član,
- Matej Ernecl, član,
- Tomaž Kvas, član, in
- Vesna Košir, članica.

Komisija bo ocenjevala predloge glede na to, kako je predlagatelj idejo opisal in razložil, zakaj je izvirna, ali je lahko koristna za Talum in ali je že razmislil o njeni izvedljivosti.

Septembrski dan inovativnosti pa bo razkril, katere pobude so bile letos najbolj domiselne. ■

512 inovacijskih predlogov

Inovativnost v obdobju od januarja do junija 2017

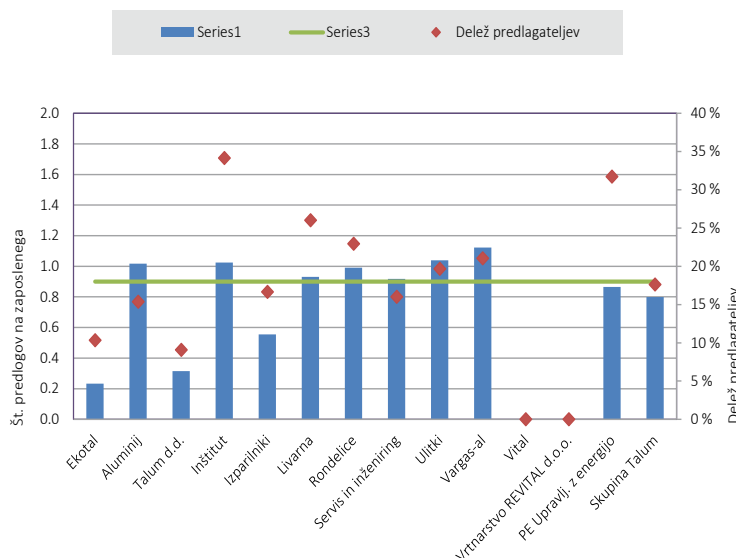
VESNA KOŠIR

V obdobju od januarja do junija 2017 smo prejeli 512 inovacijskih predlogov, kar znaša 0,80 predloga na zaposlenega v skupini Talum. S tem še ne dosegamo zastavljenega cilja – za letos je to 0,9 predloga na zaposlenega.

Struktura odobrenih predlogov:

- 489 koristnih predlogov,
- 4 tehnične izboljšave.

Največ predlogov na zaposlenega so podali v podjetju Vargas-Al (1,12 na zaposlenega), cilj 0,9 predloga pa do zdaj dosegajo že skoraj vse PE. V obdobju od januarja do junija 2017 je največ predlogov podal Janez Vogrinec iz PE Aluminij, saj jih je v tem obdobju prijavil kar 15! ■

Oči vidijo stvari, ki jih možgani ne razumejo

Oči vidijo stvari, ki jih možgani ne razumejo, bi lahko poimenovali ekskurzijo odbora za inovativnost. Da naše zaznave niso vedno v skladu z realnostjo, smo se prepričali v Muzeju iluzij, ki smo ga obiskali.

LILIJANA DITRIH
FOTO: VESNA KOŠIR

Iluzija je v bistvu utvara, slepilo, samoprevara. Muzej iluzij je čudovito doživetje. Tam se srečaš s stereogrami, hologrami, foto iluzijami, prividi, inštalacijami. Zanimive so tudi *ames*, obrnjena, *anti gravity*, neskončna *disco* soba.

Da prideš skozi predor *vortex*, pa se je že treba potruditi. Največ časa smo prebili v pametni igralnici, kjer smo se srečali z lesenimi igračami in igrami. Takoj smo »padli noter« in začeli sestavljati like, ki so se pokazali za kar zahtevne. Vsake rešitve smo se iskreno razveselili.

Potem ko smo si napasli oči in razgibali možgane, smo si razgibali še noge, saj smo se s Kongresnega trga odpravili peš v Pivovarno Union. Ogledali smo si tehnološki proces varjenja piva in zanimiv muzej.

Po kosilu smo se napotili čez cesto v park Tivoli v senco velikih dreves in se preizkusili še v boju med ekipami v mini golfu na dokaj zahtevnem igrišču.

V senci dreves in na avtobusu smo tudi delali, saj so bile pred nami še zadnje aktivnosti za akcijo Upam si!, dogovori o nagradah, gostu, spremljevalnem programu, ekskurziji za inovatorje, inovacijski platformi in še in še oziroma »povezava zabave, druženja in dela«, kot je našo ekskurzijo poimenoval Anton Kirbiš. □

Z združenimi močmi do dveh srebrnih priznanj

Skupina Talum se že nekaj let zapovrstjo uspešno prijavlja na razpise Štajerske gospodarske zbornice za podelitev priznanj podravske regije za inovacije. Vasko leto so naši sodelavci uspešni s svojimi inovativnimi prispevki in tudi letos se lahko pohvalimo z izjemnimi dosežki.

VESNA KOŠIR
FOTO: ARHIV ŠGZ

Izbrati in prijaviti prave predloge je trnova pot, zato je nagrada še toliko slajša. Letos smo se na razpis prijavili z dvema inovacijama:

- Gravitacijsko kokilno litje aluminija z namenskim vakuumskim dozirnikom in
- Optimizacija obnove katodnega korita elektroliznih celic.

Gravitacijsko kokilno litje aluminija z namenskim vakuumskim dozirnikom

Avtorji

Talum, d. d., Kidričevo, PE Ulitki:

- Aleš Predikaka in
- Tomi Eržen.

Servis in inženiring, d. o. o.:

- Tadej Dobrun,
- Tomi Lendero,
- Igor Turnšek in
- Borut Kostanjevec.

Kratek opis

Talum je uvedel nov postopek prenosa taline iz vzdrževalne peči na livni stroj po tehnologiji gravitacijskega litja ulitkov. Uveljavljeni postopek, pri katerem bodisi livar bodisi robot z zajemalko prelije določeno količino taline iz vzdrževalne peči v kokilo in ima zaradi odprte zajemalke več pomanjkljivosti, smo spremenili z uvedbo robotiziranega vakuumskega dozirnega sistema. Dosežena je bila nižja poraba energije zaradi 5 °C nižje temperature v vzdrževalni peči, vsaj za 5 odstotkov večja produktivnost zaradi hitrejše manipulacije ter najmanj 18-odstotno zmanjšanje tehnološkega izmeta zaradi manj oksidov.

Optimizacija obnove katodnega korita elektroliznih celic

Avtorji:

Talum, d. d., Kidričevo, PE Aluminij:

- Drago Švagan.

Kratek opis

Kakovostna in hitra obnova elektroliznih celic je zelo pomembna za učinkovit proces proizvodnje primarnega aluminija. Med obratovanjem elektroliznih celic se deformira jekleno katodno korito, ki ga je treba pred ponovno uporabo obnoviti ali zamenjati, če obnova ni mogoča. V panogi sta poznani dve rešitvi: ravnanje sten s pomočjo posebnih hidravličnih naprav ali rezanje, ponovno ravnanje sten in varjenje. Naša

inovacija ponuja enostavno in cenovno ugodno rešitev, po kateri neravnine korita izravnamo z nasutjem glinice.

Tema »Pomen prenosa znanja, procesov in tehnologije v gospodarstvo«, katere naslov je krasil prireditev v petek, 16. junija, v dvorani Auditorium Magnum na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede, kjer je potekala podelitev priznanj podravske regije za inovacije 2017 v organizaciji Štajerske gospodarske zbornice, nam je bila pisana na kožo.

Obe naši inovaciji sta prejeli srebrno priznanje in tako tudi potrditev za uspešno delo in vložen trud. Na to smo izjemno ponosni.

Čestitke inovatorjem!

E-MOBILNOST

Ustavili so se tudi pred restavraco Pan v Kidričevem

Med 29. junijem in 1. julijem letos je po Avstriji in Sloveniji potekala dirka z električnimi vozili »e-via 2017«. Dirka se je začela v petek, 30. junija, ob 8. uri na planini Teichalm v naravnem parku Almenland v vzhodni Štajerski, na njej pa se je predstavila široka paleta na trgu prisotnih električnih vozil. Med 36 električnimi vozili in ekipami voznikov je bil tudi udeležene iz Slovenije, ki je imel doma predelano rabljeno električno vozilo.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: VLADIMIR PIGNAR

Pomerili so se v različnih nalogah

Od tam se je približno 36 električnih vozil podalo na okrog 400 kilometrov dolg reli skozi različna mesta, vozniki pa so se na poti pomerili v nalogah, kot so energijsko učinkovita vožnja, pametno načrtovanje časa in druge posebne naloge.

Med udeleženci dirke je bil tudi Slovenec z doma predelanim rabljenim električnim vozilom.

Postanek pred restavraco Pan v Kidričevem

Ljubitelji avtomobilov, dirk in e-mobilnosti so lahko del dirke ujeli tudi pred restavraco Pan v Kidričevem, kjer so se udeleženci okrepčali z okrepčilnim prigrizkom. Zadnji dve etapi prvega dne sta vodili najprej do Ptuja (Mestni trg) in nato do končnega cilja tega dne in nočitve v Murski Soboti.

Dva dni in prevoženih 460 kilometrov

Ob zaključku dvodnevne dirke in po prevoženih več kot 460 kilometrih so udeleženci ob 18. uri prispeli v Bad Blumau, kjer je bila sklepna prireditev in praznovanje pionirjev električne mobilnosti.

Namen dirke z e-vozili

Namen dirke z električnimi vozili je informiranje, ozaveščanje in promocija električne mobilnosti. Dirka je bila organizirana v sklopu projekta »E-SME – E-Mobility meets SME's« (E-mobilnost sreča MSP) in delno financirana iz programa Interreg V-A-Slovenija-Avstrija 2014–2020.

Pred restavraco Pan v Kidričevem je postavljena Teslova polnilnica za električna vozila.

Trajnost in obnova mostu na Ptuj

Kaj nas lahko privede do tega, da se bolj trajnostno obnašamo? Globalno gledano, pomanjkanje surovin in energentov. Kaj pa na osebni ravni?

MATEJ ERNECL,
ALEKSANDRA JELUŠIČ
 FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ,
 SPLET

Tokratni prispevek v rubriki Trajnostni razvoj je namenjen zaporu glavnega mostu na Ptuj, saj je na ta most vezan marsikateri talumovec. V prispevku ne želim moralizirati in politizirati, tudi ne želim ugotavljati, ali mora obnova res trajati 14 mesecev in ali so možne katere druge rešitve. S praktičnim primerom vas želim opozoriti na vzročno-posledično povezavo med trajnostnim ravnanjem in trenutnim prometnim kaosom ali na to, kako nas določeni dogodki oziroma situacije lahko prisilijo, da spremenimo način življenja in delovanja ter posledično ravnamo trajnostno.

Preveč osebnih avtomobilov na cestah

Verjetno ste že slišali, da v center Londona ne sme zapeljati osebno vozilo, če je v njem le voznik, ali da so v Ameriki na mestnih vpadnicah hitri vozniki pasovi rezervirani za vozila, v katerih so vsaj trije potniki. V prejšnjem prispevku o trajnostnem razvoju sem pisal o tem, koliko ljudi se okrog 15. ure samih pelje v avtomobilu čez Puhov most – podatek vas je zagotovo presenetil, kajti v 80 odstotkih primerov je bil v vozilu le voznik. Če bi vsak od njih peljal še vsaj enega sopotnika (npr. sodelavca ali sosedo), bi bilo v prometnih konicah manj vozil, posledično pa bi tudi promet potekal bolj tekoče.

Prva naloga je torej, da se vprašamo, kaj lahko na tem področju spremenimo sami pri sebi. Lahko koga zjutraj peljemo ali se morda pri vožnji komu pridružimo? Obstajajo pa še druge možnosti prevoza, kot sta vlak, kolo in podobno.

V službo z vlakom – zakaj pa ne?

Na železniškem mostu seveda ni zastojev, tudi vozni redi so dokaj ugodni, od železniške postaje Kidričevo do Taluma pa je le 500 metrov.

Če razmišljate, da bi se v prihodnosti v službo in iz nje peljali z vlakom, potem vam bo v pomoč vozni red.

Vozni red vlaka:

Ormož–Kidričevo				Kidričevo–Ormož			
Ormož	04:46	05:48	13:04	Kidričevo	14:25	15:17	22:48
Velika Nedelja	04:50	05:54	13:08	Hajdina	14:30	15:21	22:53
Osluščenci	04:55	05:58	13:13	Ptuj	14:34	15:25	22:56
Zamušani	04:58	06:01	13:16	Moškanjci	14:41	15:33	23:04
Moškanjci	05:01	06:04	13:19	Zamušani	14:44	15:36	23:08
Ptuj	05:09	06:12	13:26	Osluščanci	14:47	15:39	23:11
Hajdina	05:12	06:16	13:30	Velika Nedelja	14:52	15:44	23:15
Kidričevo	05:17	06:20	13:34	Ormož	14:56	15:49	23:20

Anica Majcen, PE Aluminij

Moja pot v službo po 40 letih delovne dobe ponovno poteka tako kot na začetku, ko se je večina zaposlenih prevažala z avtobusom ali vlakom. Po zaprtju starega ptujskega mostu nisem oklevala in sem se odločila, da bom uporabljala javni prevoz. Tako se vsako jutro ob 5.45 z avtomobilom odpeljem na železniško postajo na Ptuj, z vlakom ob 6.13 pa nadaljujem pot proti železniški postaji Kidričevo. Od tam se peš odpravim v Talum. Pot v službo traja zaradi boje nekoliko dlje. Na delovnem mestu sem približno ob 6.40. Za vlak kupujem povratno vozovnico, ki stane 2,56 evra. K sreči do zdaj še nisem imela slabe izkušnje z zamudo vlaka, prav tako ne z vremenom.

V službo s kolesom?

Če se pripeljemo v službo s kolesom, je to najbolj trajnostno naravnana rešitev, saj ob tem, ko varujemo okolje, naredimo še nekaj za svoje zdravje. Za vzgled so nam lahko Nizozemci, saj se s kolesom ne prevažajo samo v poletnih mesecih, temveč vse leto. Tudi v Ljubljani je pozimi na cestah kar veliko kolesarjev. Če živite na Ptuj, imate do Taluma od 7 do 10 kilometrov, kar pomeni, da lahko s počasnim kolesarjenjem prikolesarite v službo v 20 do 35 minutah. Vsekakor je to manj, kot potrebujete, če greste v prometnih konicah z avtomobilom.

Miran Šalamun, PE Aluminij

V dneh, ko so se začela gradbena dela na starem mostu čez reko Dravo, je bilo pričakovati, da se bodo ustvarjali prometni zastoji na Puhovem mostu in na vpadnicah. Ti zastoji povzročajo, da se čas prehoda čez most vsaj podvoji, in posledično povzročajo nemalo hude krvi med udeleženci v prometu. V danih razmerah se je treba odločiti, ali bomo vztrajali v takšnih razmerah na cesti ali pa poiskati alternativo pri prevozu na delovno mesto. Druge možnosti priboda na delovno mesto vidim v uporabi vlaka (dobra varianta v zimskih mesecih) ali pa preprosto s kolesom po najkrajši poti do službe. Seveda so tudi druge možnosti. Meni kot privržencu kolesarjenja je bilo že na začetku jasno, da bom v teh lepih poletnih

mesecih začel uporabljati kolo kot prevozno sredstvo. Po prvih dneh lahko rečem, da je bila odločitev pravilna. Za razdaljo med domom in tovarno (okoli 10 km) porabim približno 30 minut, ki bi jih tako ali tako porabil v pregreti pločevini. O dobrem počutju, vožnji v neokrnjeni naravi, lepem pogledu na ptujski grad in drugih koristih, ki jih prinaša vožnja s kolesom, pa je bilo tako že precej napisanega. Naštete prednosti, ki jih prinaša vožnja s kolesom, so dober argument, da se še kdo od talumovcev odloči za takšen način prihoda v tovarno. Verjamem, da ne bo nikomur žal. Saj poznate slogan »Upam si! Pa strpno na poti.

Navedeni predlogi niso nič novega. V velikih mestih, kjer so prometni zastoji vsakodnevni, ljudje opisane rešitve uporabljajo že dlje časa. Prav tako so vse predlagane rešitve stroškovno bolj ugodne od »solo« vožnje v avtomobilu. Vsi jih nimajo možnosti uporabljati, a tisti, ki to možnost imate, jo izkoristite. S svojim delovanjem boste skrajšali čakanje v koloni drugim udeležencem v prometu.

Seveda pa predlogi, kako v službo, ne veljajo le za nas, ki živimo na levem bregu Drave, temveč za vse, ki želite nekaj narediti zase, naravno in družbo kot celoto. ■

UPRAVLJANJE Z ENERGIJO

Izzivi in priložnosti sodobne elektromobilnosti

Elektromobilnost oziroma uporaba transportnih sredstev s pogonom na električno energijo je zadnja leta zelo popularen pojem, v resnici pa je star že več kot avtomobili z motorjem z notranjim zgorevanjem. Leta 1880 je prvi praktično uporaben električni avtomobil izdelal Thomas Parker, hkrati s tem pa so se začeli izzivi in hkrati priložnosti elektromobilnosti.

PRIPRAVIL: BOŠTJAN KOROŠEC
FOTO: SPLET

Prvi izziv: kapaciteta baterij, ki omogoča »uporabno« avtonomijo vozila

Šele po letu 2000 so z uporabo litij-ionskih baterij in zaradi visokih cen goriva postali električni avtomobili resna alternativa klasičnim avtom. Litij namreč omogoča visoko energijsko gostoto, spada pa med redke kovine in je zato izjemno drag, pa še nahajališča so v posesti le nekaj globalnih proizvajalcev te kovine.

Danes poteka glavna raziskava in razvoja (RR) prav na področju shranjevanja električne energije, kjer se poleg redkih kovin kot kandidat za množično proizvodnjo baterij z veliko energijsko gostoto pojavlja tudi aluminij. Del raziskav se usmerja v kondenzatorsko tehniko, ki omogoča izjemno hitro polnjenje (zgolj nekaj sekund) za uporabo na zelo kratkih razdaljah, kar je lahko ključni element zagona oziroma začetnega premika mase avtomobila do določene hitrosti, nadaljevanje vožnje in ohranjanje hitrosti avtomobila pa

10 pozitivnih učinkov kolesarjenja

1. Kolesarjenje je športna dejavnost, ki je primerna za vse, saj ni tako naporna kot na primer tek. Zmerno kolesarjenje ne terja toliko napora in tudi ne vodi v veliko poškodb.
2. Čeprav pri kolesarjenju sedite, pri njem dejansko sodelujejo vse mišične skupine. Najbolj boste okrepili noge, a tudi na drugih mišicah se bo vadba dobro poznala.
3. Kolesarjenje odlično kombinira tako aerobno vadbo kot vadbo za moč mišic spodnjega dela telesa. Ker hkrati opravite oboje, ni potrebna dodatna vadba z utežmi za zadnjico in noge.
4. Če se s kolesarjenjem ukvarjate redno, boste dobro poskrbeli za sklepe gležnjev, kolens in kolkov. Z aktivnostjo se lahko ukvarjate tudi, če se vam tek odsvetuje, ker je za vaša kolena prenaporen in vam hitro povzroči bolečine. Pri kolesarjenju kolena trpijo precej manj kot pri teku.
5. Zmerno kolesarjenje pomaga, da na uro porabite okoli 300 kalorij, torej si lahko z njim učinkovito pomagata pri nadzoru oziroma zmanjševanju telesne teže.
6. Kolesarjenje vas bo spravilo v dobro voljo. Raziskave so pokazale, da so ravni endorfinov po kolesarjenju veliko višje kot pred njim (kar sicer velja tudi za druge vrste gibanja).
7. Kolesarjenje pomaga, da se nadihate desetkrat več zraka, kot bi se ga sicer. In ker je kisik pomemben za prav vsako telesno celico, boste zato bolj zdravi in tudi mlajšega videza.
8. S kolesarjenjem okrepite srčno mišico in zmanjšate možnost za bolezni srca in ožilja, saj hkrati tudi poskrbite za manj maščob v krvi.
9. Trideset minut kolesarjenja na dan lahko tudi za štirideset odstotkov zniža tveganje za nastop diabetesa.
10. Kolesarjenje pomembno vpliva na boljši spanec, izboljšanje prebave in umske sposobnosti.

(Vir: www.karocikel.si/10-pozitivnih-ucinkov-kolesarjenja)

omogočajo baterije, s čimer se avtomobilu občutno poveča avtonomija.

Prvi cilj RR-projektov je doseči avtonomijo električnih avtomobilov, primerljivo s klasičnimi vozili, kar pomeni najmanj 600 kilometrov, a se postavlja vprašanje, ali je to sploh smiselno.

Priložnost:

Baterije imajo najboljši izkoristek, če delujejo na konstantni temperaturi oziroma znotraj zelo ozkega temperaturnega območja, zato jih je treba nenehno hladiti in ogrevati. Prav to pa z našimi izparilniki v sklopu razvojnih projektov že počnemo!

Primer baterije serijskega električnega avtomobila v dnu karoserije

Drugi izziv: proizvodnja, vzdrževanje in uporaba klasičnih in električnih avtomobilov

Pogonski sklop avtomobila z motorjem z notranjim zgorevanjem je sestavljen iz vsaj 2.000 sestavnih delov, elektromotorni sklop pa iz le okrog 50. Jasno torej je, da je proizvodni strošek električnih avtomobilov manjši, njihovo kasnejše vzdrževanje pa neprimerno cenejše od proizvodnje in vzdrževanja klasičnih avtomobilov, vendar pa teh učinkov do velikoserijske proizvodnje kupci ne bomo zaznali.

No, proizvodni strošek trenutno še ni glavni razlog za dokaj drage električne avtomobile, pač pa dejstvo, da je s proizvodnjo klasičnih avtomobilov (in njihovih številnih komponent) povezana večina industrijskih in storitvenih panog v razvitih gospodarstvih. Prav zato je pričakovati, da se bodo te panoge počasi in precej vztrajno prilagajale spremembam zaradi proizvodnje električnih avtomobilov, v večini primerov kar njihovih lastnih.

Kot naslednji vidik primerjave je treba upoštevati namembnost avtomobilov. Večino prevozov danes opravimo na dnevni razdalji, manjši kot 60 kilometrov, kar že današnja tehnologija baterij omogoča brez težav. Zmeraj pa ostaja del poti, ki jo predstavljajo daljša potovanja. To bo tudi v prihodnje rezervirano za klasične avtomobile z dodanimi elektromotornimi pogoni, torej hibridnimi avtomobili – to velja predvsem za del službenih vozil ali za drugi avtomobil v gospodinjstvih, ki imajo že danes v povprečju vsaj dva avtomobila.

Vodno hlajeni elektromotor za pogon zmogljivega električnega avtomobila

Priložnost:

Aluminij bo tudi v prihodnje ključni material pri proizvodnji transportne tehnike, zato se kljub transformaciji proizvajalcev komponent ni bati, da bi bila proizvodnja in predelava aluminija kakor koli ogrožena.

Tretji izziv: infrastruktura za polnjenje električnih vozil

V Sloveniji je trenutno postavljenih nekaj manj kot 500 polnilnih mest, večina v mestnih središčih, v podjetjih, nekaj pa tudi na bencinskih servisih na avtocestnem križu. Registriranih električnih avtomobilov je prav tako približno 500.

Glede na to, da današnja tehnologija polnilnih postaj le redkokje omogoča hitro polnjenje (»hitro« v tem primeru pomeni, da se baterija napolni na 80 odstotkov svoje kapacitete v okrog 20 minutah), si lahko predstavljamo, kako bi bilo, če bi bili električni avtomobili čez noč vsaj za tretjino cenejši od klasičnih, za to pa prav gotovo imajo realen potencial!

Trenutno je infrastruktura za polnjenje električnih avtomobilov še povsem neprilagojena nenadnemu povečanju števila električnih vozil, zato je treba to pravočasno in skrbno načrtovati in seveda zgraditi. Ta izziv je zelo pogosto potisnjen v medijsko ozadje.

Polnilne postaje na javnem parkirišču

Vzemimo za primer povprečen bencinski servis ob avtocesti, ki povezuje notranjost države z obalo in po kateri se sredi turistične sezone valijo nepregledne množice avtomobilov. Večina med njimi se mora na poti ustaviti in napolniti rezervoarje za gorivo. To traja v povprečju, s čakanjem na vrsto, manj kot 10 minut, pri električnem avtomobilu pa vsaj 20 minut do 80 odstotkov napolnjene baterije, polnilni mesti pa sta v najboljšem primeru le dve – nadaljnje ponazarjanje »kaosa« verjetno ni potrebno.

Danes imajo najzmogljivejše polnilnice moč 50 do 70 kW, ki res omogočajo napolniti baterijo v manj kot 20 minutah, vendar bi potrebovali, kot ekvivalent klasičnim bencinskim črpalkam, najmanj 15 takih hitrih polnilnic na isti lokaciji. Razvoj gre v smeri 120 kW in še močnejših polnilnih postaj, ki pa imajo vse skupen izziv: razpoložljivost priključne moči na električnem omrežju. Pravzaprav je to izziv za distributerje električne energije, ki bodo morali vzpostaviti ustrezno infrastrukturo, da bo sploh mogoče hkrati in hitro polniti večje število električnih avtomobilov na kateri koli lokaciji.

Nikakor pa ne smemo pozabiti na izzive proizvajalcev električne energije, ki bodo morali zagotoviti dovolj energije za vse potrebe električnih vozil, kar je izjemno širok in kompleksen izziv.

Priložnost:

Za večanje dosega električnih avtomobilov bo treba v čim večji meri proizvajati »lastno« električno energijo in polniti baterije kar med vožnjo, zato je mnogo RR-projektov usmerjenih v področje sončnih celic, integriranih v barvne premaze in stekla vozil, proizvodnjo električne energije z napetostno občutljivimi materiali v voziščih in hkratnim brezžičnim polnjenjem baterij ter podobno.

Četrti izziv: elektromobilnost kot marketinško orodje

Danes je na trgu v prodaji okrog 20 povsem električnih avtomobilov različnih avtomobilskih znamk, za vse pa lahko trdimo, da so posebneži in zato v prometu takoj opazni. Strokovnjaki za marketing in spreminjanje percepcije ljudi so takoj pograbili priložnost za premične marketinške kampanje – kaj je bolj učinkovito kot oglaševati svoje izdelke, storitve, dosežke na področju energijske učinkovitosti in ravnanja z okoljem ter hkrati opravljati vsakodnevne službene poti? Ekonomično, učinkovito in trajnostno!

Izziv in priložnost: skupina Talam in elektromobilnost

V elektromobilnost je vključena cela vrsta industrijskih in storitvenih panog, zato smo tudi v skupini Talam aktivno vključeni v dogajanje na tem področju: polnilne postaje pred restavracijo Pan in v prihodnje tudi pred Talamovo upravno zgradbo, razvoj toplotnih izmenjevalnikov za vzdrževanje ustrezne temperature ravni baterij, ulitki za sestavne dele elektrovozil. Priložnosti imamo še na področju uvedbe elektromobilnosti v naš vozni park (razen že obstoječih električnih vozičkov in viličarjev) ter izkoriščanje te mobilnosti za ozaveščanje javnosti o naših dosežkih.

Elektromobilnost se bo zagotovo razvijala še desetletja, preden bomo lahko rekli, da smo v dobi pretežnega pogona na električno energijo, zato naj nas nikar ne skrbi, da bodo naši klasični avtomobili že jutri brez tržne vrednosti in da zanje ne bo več pogonskih goriv. Nikakor pa to ne pomeni, da ni nujno treba biti v koraku z RR- in marketinškimi aktivnostmi, ki so priložnosti tudi za skupino Talam.

Prvi sodobni serijski električni avtomobil EV1 proizvajalca General Motors

Priložnost:

EKO sklad že več let ponuja subvencije za nakup električnih vozil, ki znašajo do 7.000 EUR. To večino električnih avtomobilov že danes dela konkurenčne klasičnim avtomobilom. Manjkata le še ščepec poguma in prestop miselne ovire, da so električni avtomobili neuporabni!

Implementacija IP-telefonije

Hiter razvoj tehnologije prinaša na različnih področjih tehnološke novosti, katerih uvedba in uporaba lahko pomenita za podjetje velike spremembe tako v procesih kot v načinu razmišljanja in delovanju zaposlenih. Sem lahko zagotovo uvrstimo tudi storitve digitalne telefonije, ki za prenos komunikacijskih storitev (govor, faks) uporablja računalniška omrežja z uporabo IP-protokola. Tako se nekoč ločena infrastrukturno vzporedna omrežja povezujejo v enovit sistem. Telefoni, fiksni ali mobilni, so na ta način postali informacijski terminali in na njih lahko uporabljamo enake storitve kot na osebnih računalnikih. Poleg telefoniranja nam omogočajo še prebiranje elektronske pošte, dostop do poslovnih aplikacij, povezavo na splet in še marsikaj.

MILICA PIŠEK
FOTO: SPLET

Ključne prednosti IP-telefonije v podjetju

Ključne prednosti te telefonije so: enostavnost uporabe in upravljanja infrastrukture, preprostejše povezovanje različnih lokacij, možnosti integracije z drugimi sistemi ter zalednimi aplikacijami, kot sta npr. CRM in ERP IS.

Stroškovna učinkovitost

Prinaša tudi stroškovno učinkovitost, saj omogoča integracijo geografsko različnih lokacij v enoten sistem, kar pomeni uporabo službene telefonske številke kjer koli na način, kot bi bili v svojem službenem okolju. Z uporabo enostavne spletne konferenčne rešitve dosežemo enostavnejšo, hitro in učinkovito komunikacijo s poslovnimi partnerji.

Programski vmesnik

Aplikacija oziroma programski vmesnik našega novega telefonskega sistema je zasnovan tako, da lahko vse funkcije telefonskega aparata

prevzame kar naš osebni računalnik. Prav tako lahko funkcijo internega telefona prevzame naš službeni pametni telefon. Programski vmesnik nam omogoča enostavno upravljanje različnih nastavitev, integriran telefonski imenik, elektronsko posredovanje faksnih sporočil, glasovni odzivnik, pretvarjanje govornih sporočil v pisno obliko in obratno, sledenje klicem, informacijo o naši prisotnosti itd.

Telefonski aparat samo še v funkciji slušalke

Iz tega razloga telefonski aparat ni več ključen in posledično ima tako lahko samo še funkcijo slušalke.

Popolna integracija z računalniškim okoljem

Govorimo torej o tako imenovani popolni integraciji z računalniškim okoljem, vključno z internetom in Outlookom (e-pošta), torej gre za uporabo napredne poenotene komunikacijske funkcionalnosti v podjetju.

Sodobna IP-centrala 3CX

Na osnovi opravljene analize smo se odločili za sodobno IP-centralo 3CX, ki temelji na operacijskem sistemu Windows in deluje v virtualnem okolju. Če povzamem, je ključna prednost našega novega telefonskega sistema v novih storitvah, ki nam jih takšen sistem ponuja, od nas pa je odvisno, v kakšni meri jih bomo znali izkoristiti.

Globalna mobilnost

Osnovna vizija digitalne telefonije je globalna mobilnost, ki nam tako omogoča komunikacijo (govorno in video) od koder koli. Klasični fiksni aparati bodo v določenem času izumrli. S tem ko se je funkcija telefoniranja preselila na mobilne naprave (naš GSM/WiFi-terminal), postaja vse odvisno samo od kakovosti (pokritosti s signalom) in proputnosti (LTE, 5G, WiFi) omrežij. Ko bodo zgrajene komunikacijske poti, bomo lahko komunicirali med sabo in dostopali do vseh informacij v lastnih ali javnih sistemih.

Na ta način postaja ključen element varnost, tako v omrežjih operaterjev kot v naših lastnih internih omrežjih. ▣

»Ključna prednost našega novega telefonskega sistema je v novih storitvah, ki nam jih takšen sistem ponuja, od nas pa je odvisno, v kakšni meri jih bomo znali izkoristiti.«

Obisk zaposlenih iz GEN energije Krško

V petek, 16. junija, je Talum obiskalo 31 zaposlenih iz energetskega podjetja Gen energija iz Krškega, ki je eden od dveh energetskega stebrov v Sloveniji. Po besedah organizatorice obiska Katje Simončič je bil namen ogledati si, kje in na kakšen način uporabimo oziroma predelamo skoraj 10 odstotkov vse v Sloveniji porabljene električne energije. S splošno predstavitvijo Taluma, posebej pa področja energetike, elektroliznega procesa, proizvodnje rondelic in livarskih zlitin, je bil namen, upam, v celoti dosežen.

BOŠTJAN KOROŠEC

FOTO: BOŠTJAN KOROŠEC,
ALEKSANDRA JELUŠIČ

O skupini GEN

V skupino GEN, katere naloga je proizvodnja ter zanesljiva, varna in konkurenčna oskrba porabnikov z električno energijo, so združena naslednja podjetja: Nuklearna elektrarna Krško (NEK), Gen-i, Savske elektrarne Ljubljana, Termoelektrarna Brestanica (TEB) in Hidroelektrarne na spodnji Savi (HESS). Kar 99,8 odstotka vse v skupini GEN proizvedene električne energije je iz nizkoogljičnih trajnostnih in obnovljivih virov. Letno proizvedejo od 5,6 do 6,3 TWh električne energije, kar je ob upoštevanju, da je polovica energije iz NEK last Hrvaške, več kot 30 odstotkov vse električne energije, proizvedene v Sloveniji.

Poslovno partnerstvo

GEN energija je naš poslovni partner že vrsto let, v preteklosti kot dobavitelj električne energije, v zadnjih letih pa nas povezuje partnersko zagotavljanje sistemskih storitev terciarne regulacije, ki jih skupaj s Holdingom slovenske elektrarne (HSE) zagotavljamo sistemskemu operaterju prenosnega omrežja ELES. Skupaj s proizvajalci električne energije smo tako ključni gradnik elektroenergetskega sistema in pomagamo ohranjati stabilnost sistema za vse porabnike električne energije v Sloveniji.

»GEN energija v Svetu energije«

GEN energija v Svetu energije, kot so poimenovali svoj interaktivni multimedijški center, deluje pa v njihovem poslovnem objektu v neposredni bližini NEK, omogoča obiskovalcem vpogled v svet energije in energetike tako, da poučuje o pomenu energije in njene rabe v vsakdanjem življenju, tehnologijah proizvodnje električne energije ter njenih gospodarskih, družbenih in okoljskih vplivih in vidikih. ■

Svet energije je primeren tako za obisk šolskih skupin kakor tudi drugih interesnih skupin, zato smo se dogovorili, da nam ga ob priložnosti razkažejo.

Nadzorni center GEN energije

Talum sodeluje pri mednarodnih projektih

Sodelovanje in povezovanje z institucijami in raziskovalci Talum izkazuje tudi zunaj naših meja z udeležbo pri mednarodnih projektih. Smo člani konzorcijev dveh mednarodnih projektov, pri katerih sodelujemo kot industrijski partnerji z namenom, da bi aplicirali novo-razvite rešitve na naših izdelkih. Takšna projekta sta Ciljano oblikovanje korozijsko odpornih prevlek za različne namene (COR_ID) in ABS Network.

STANISLAV KORES, JANKO FERČEC

Projekt COR_ID

Projekt je bil prijavljen v okviru razpisa M-era.Net. Projektni konzorcij združuje izkušene raziskovalce iz treh držav in bo spodbujal napredne raziskave na osnovni ravni in visokotehnološke rešitve na aplikativni. Vodilni partner v konzorciju je Institut Jožef Stefan, sodelujoči partnerji pa Centre national de la recherche scientifique (CNRS) iz Francije, Eötvös Loránd University (ELTA) z Madžarske in Talum kot industrijski partner.

Poglaviti cilj projekta je ciljano oblikovanje in sinteza novih prevlek, ki bodo imele večjo korozijsko odpornost, daljšo življenjsko dobo in zmanjšano obremenitev okolja v primerjavi z obstoječimi prevlekami.

Ta cilj bo mogoče doseči z inovativnim pristopom integriranega računalniškega inženiringa materialov (ICME), ki obsega naslednja področja:

- večnivojsko modeliranje,
- večnivojsko kemijsko sintezo,
- eksperimentalno testiranje korozijske odpornosti in
- industrijsko preverjanje tako načrtovanih prevlek.

Pomen aluminija za razvoj novih spojin za prevleke. Razvoj inovativnih tehnologij za sintezo novih spojin za prevleke je pomemben za industrijo aluminija. Aluminijeve zlitine se uporabljajo v številnih komponentah v transportni industriji, kjer je nujna visoka stopnja korozijske obstojnosti. Trenutno stanje tehnike konverzijskih in fosfatnih prevlek ne ponuja večfunkcijskih lastnosti, ki jih potrebujemo v zahtevnih razmerah.

Specifična inovacija projekta je ciljano oblikovanje novih prevlek, ki bodo lahko učinkovito zaščitile tudi sekundarne aluminijeve zlitine.

Projekt ABS-Network

V sklopu programa Interreg Slovenija-Avstrija sodeluje Talum kot projektni partner v projektu ABS-Network. Program Interreg je namenjen čezmejnemu sodelovanju različnih konzorcijev, ki so sestavljeni iz univerz in različnih podjetij. Naš konzorcij je sestavljen iz Tehniške univerze v Gradcu (Inštitut za gradbeništvo in Inštitut za preoblikovanje in orodjarstvo) kot vodilnega partnerja ter projektnih partnerjev, podjetij Talum in Tiko-Pro iz Maribora.

Namen projekta

je razviti in izdelati prototipni solarno-termični aktivirani fasadni (STAF) panel. Razvoj STAF-panela bo temeljil na estetskem videzu panela in dosegel funkcionalnosti. Funkcionalnost panela bo dosežena z vgrajenim absorberjem (zunanja stran), ki bo sprejemal solarno energijo, in toplotnim prenosnikom (notranja stran), ki bo imel namen bodisi hlajenja bodisi ogrevanja prostora. Absorber in toplotni prenosnik bosta izdelana iz aluminija s tehnologijo platiniranega valjanja (roll bond tehnologija).

Projekt bo zajemal tudi predstavitev in promocijo izdelka strokovni in širši javnosti. □

Projekt COR_ID

Skupna vrednost projekta: **760.000 evrov**
Trajanje projekta: **do januarja 2019**
Sofinanciranje projekta: **65–75 odstotkov**
Talumov delež pri projektu: **160.000 evrov**

Projekt ABS-Network

Skupna vrednost projekta: **810.000 evrov**
Trajanje projekta: **do julija 2019**
Sofinanciranje projekta: **85 odstotkov**
Talumov delež pri projektu: **200.000 evrov**

Potrebna je **potrpežljivost**

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V Talumu sem zaposlen 28 let. V času šolanja sem imel kadrovsko štipendijo TVT Boris Kidrič, kar me je zavezovalo, da se po končanem šolanju za dve leti zaposlim v tem podjetju. Po služenju vojaškega roka sem se zaposlil v Talumu, saj je bilo to delovno mesto bližje mojemu domu. V tem času sem ob delu nadaljeval šolanje na Srednji strojni šoli, smer strojni mehanik.

Moja delovna pot se je začela v livarni, kjer sem opravljal delovne naloge pomočnika livarja. Tedaj se je pojavila potreba po delavcih na »žagi«, tj. žagi za razrez drogov, bram in T-formata. Iz vsake izmene je šel na »žago« po en delavec in med njimi sem bil tudi jaz. V tem času sem si nabral veliko izkušenj in tako na »žagi« ostal kar 12 let. Sprva sem bil pomočnik, žagar in tehtalec, nato pa so me premestili na področje vnosa podatkov. To je bilo v času, ko smo začeli uvajati prvi računalniški program Triton. Za vse nas je bilo to novo, zato je bilo treba naštudirati, kako stvari delujejo.

Sledila je prezaposlitev na delovno mesto priprave del, kasneje pa sem se zaposlil v skladišču livarskih zlitin, kjer sem zaposlen še danes.

Moj delovni dan se začne ob 5. uri zjutraj. Živim v kraju Cvetkovci, ki spada v občino Ormož, zato se od doma odpravim ob 5.45, tako da sem na delovnem mestu med 6.00 in 6.10 zjutraj. Najprej se preoblečem, nato pa se kar lotim dela, saj moram vsako jutro pregledati blago v skladišču. V popoldanskem in nočnem času namreč v skladišče prihaja novo blago, zato je treba uskladiti računalniško evidenco z dejanskim stanjem v skladišču. Podatki se morajo vedno natančno ujemati. Šele nato si privoščim prvo jutranjo kavico in se posvetujem s sodelavci.

V skladišču za izdajo blaga skrbimo za blago trije skladiščniki, ki delamo po principu kroženja. To pomeni, da si ne moreš sam izbirati prevoznika, temveč ti je dodeljen glede na vrstni red, ki ga imaš tisti dan. Jaz sem danes prvi v vrsti in zjutraj mi je bil tako tudi dodeljen prvi prevoznik, ki se je pojavil na našem optičnem ročnem čitalniku v obliki naročila. Podatki o izdaji se namreč avtomatsko zabeležijo v ročni čitalnik in zanjemajo registrsko številko prevzemnika blaga, naročilo in pogodbo, kjer je opredeljen kupec. Samo naročilo pa zajema podatke o kakovosti in količini blaga, času dostave, tehnične parametre itd. Vse podatke je treba natančno pregledati, saj se morajo ujemati z blagom v skladišču. Ko se vse ujema, odčitam blago prek črtnih kode.

Prevzem blaga poteka ves dan, v povprečju pa posamezni prevzem traja približno 45 minut. Blago je treba tudi naložiti na vozilo prevoznika, pri čemer si pomagam z viličarjem.

Skladiščnik mora biti predvsem zelo potrpežljiv, pa tudi natančen, odgovoren in priazen.

Moj delovni dan se konča različno, lahko ob 15. uri ali pa tudi kasneje, odvisno od tega, koliko je izdaj in kako so časovno razporejene. Največ izdaj je ob ponedeljkih in petkih. ■

Davorin Kranjc

»Delala bom v pisarni in tipkala na pisalni stroj.«

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Marija Feguš Šmigoc,
tajnica direktorja v PE Rondelice

Tokrat smo k pogovoru za časopis Aluminij povabili sodelavko Marijo Feguš Šmigoc, ki je v tovarni zaposlena že 34 let. V tem času je zamenjala kar nekaj delovnih okolij ter bila priča različnim organizacijskim in tehnološkim spremembam. Že kot deklica je vedela, da ne bo gospodinja tako kot njena mama. Želela je delati v pisarni. Najbolj jo je očaral pisalni stroj, ki je bil v tistem času noviteta. Marija je še danes navdušena nad novostmi in se jih ne ustraši. Ravno nasprotno. Zanje predstavljajo izziv. Zaradi svoje prilagodljivosti, komunikativnosti in odprtosti je med sodelavci priljubljena. V pogovoru nam je zaupala svoje začetke, svojo poslovno pot in različne pripetljaje.

V »fabriki« je bil zaposlen že tvoj oče, ki se je leta 1965 izkazal z zelo humano gesto. Nam lahko opišeš pripetljaj?

Oče je bil zaposlen v takratnem tozdu Glinica. Leta 1965 so se štirje delavci močno poškodovali. Imeli so hude opekline in moj oče se je odločil, da bo pomagal in prostovoljno daroval svojo kožo, ki jo bodo presadili na opečene dele telesa njegovih prijateljev (kljub temu prejemnik njegove kože ni preživel). Takratno vodstvo mu je obljubilo, da bodo njegovi otroci v zahvalo za dejanje dobili štipendijo in kasneje zaposlitev. Ker obljuba ni bila nikjer zabeležena, se je nanjo pri menjavi vodstva pozabilo. Čeprav me služba v Talumu ni čakala, pa me je na tovarno vedno nekaj vezalo.

V času odraščanja ima otrok svojo predstavo o tem, kaj bo počel, ko bo »velik«. Kaj si si ti želela postati?

Odraščala sem na manjši kmetiji. Mama je bila gospodinja, zato je imela veliko dela z živino in opravili na polju. V tistem času nas niso tako seznanjali s poklici, zato nisem imela natančne predstave o samem poklicu, sem pa vedela, da ne bom tako kot mama delala na kmetiji. Želela sem si delati v pisarni in tipkati na pisalni stroj. Pisalni stroj se mi je zdel zelo imeniten.

Bila si tudi na testiranju za zaposlitev v tovarni.

Ja, zelo sem se želela zaposliti v tovarni. Pošiljala sem prošnje, bila na testiranju, a mi pred koncem četrtega letnika ni uspelo. Ko sem že skoraj obupala, pa je učiteljica tik pred koncem šolskega leta na Srednji ekonomski šoli na Ptuju oznanila, da če kdo še nima urejene zaposlitve, lahko gre na prakso v Talum.

Torej si najprej prišla v tovarno kot praktikantka?

En mesec sem v tovarni opravljala prakso, in ker sem se izkazala, so mi prakso podaljšali še za en mesec. Decembra sem potem dobila zaposlitev v Zavodu Dornava kot personalna referentka. Tam sem opravila pripravništvo in eno leto nadomeščala sodelavko. Ves čas pa sem ohranila stik z nekdanjimi sodelavci iz Taluma.

In kako si se nato vrnila v tovarno?

Šlo je za splet srečnih okoliščin, saj je šla zdaj že upokojena sodelavka Cvetka Bračun v tistem času na porodniški dopust in so nekoga potrebovali za njeno nadomeščanje. Takrat še ni bilo mobilnih telefonov, zato se je nekega večera pri nas doma oglasil sodelavec Stanko Vajda in me vprašal: »Bi šla k nam v službo?« Potrdila sem. »No, potem pa se oglasi jutri zjutraj v kadrovski službi pri Jožku Brglezu.« In res sem to storila. Tako se je leta 1984 začela moja službena pot v Talumu.

Kaj pa potem, ko se je sodelavka vrnila s porodniškega dopusta?

Ko se je Cvetka vrnila, se je upokojil tajnik samoupravnih organov in tako sem začasno nadomestila njega. Kasneje so v tozdu Proizvodnja iskali tajnico, kar pomeni, da sem se zaposlila v elektrolizi in tam delala 26 let. Bila sem tajnica dr. Zlatka Čuša.

Kako pa je prišlo do prezaposlitve v PE Rondelice?

V PE Rondelice je šla tajnica direktorja v pokoj in iskali so nekoga, ki bi jo nadomestil. Danes tako opravljam tajniška dela za PE Rondelice in Talum Izparilnike.

Med tvoje zadolžitve sodi tudi vodenje evidence ur in priprava podatkov za obračun plač. Tudi to področje se je s tehnološkim razvojem močno spremenilo. Kako?

Včasih je delo zahtevalo enega celega človeka, saj smo ure vodili ročno, na velikih »plahtah«. Seštevali smo jih ročno. Spomnim se, da so v Talumu ob mojem prihodu na delovno mesto tajnice ravno prehajali na računalniški sistem vodenja evidence delovnega časa in da so starejše sodelavke težko sprejemale spremembe in novosti. Nam mladim pa so se zdele novosti super. Ure so danes zaradi računalniške tehnologije le še postranska dejavnost, čeprav jih urejam za 180 sodelavcev.

Vso svojo delovno dobo si delala kot tajnica. Kaj pomeni biti tajnica direktorja?

Pomembno se mi zdi, da imaš tudi nekaj informacij o zasebnem življenju te osebe, saj tako lažje razumeš, kako deluje, in se lažje prilagajaš. Poleg del, ki so zapisana v opisu delovnih nalog, so pomembne še

»Želela sem si delati v pisarni in tipkati na pisalni stroj. Pisalni stroj se mi je zdel zelo imeniten.«

druge stvari. Tajnica mora biti prijazna, dobre volje, nasmejana in je vez med direktorjem in njegovimi zaposlenimi. To vedno ni lahko.

Kroži rek, da če ti uspe priti mimo tajnice, potem si zmagovalec. Kaj meniš o tem?

Res je. Marsikdo želi priti do direktorja, a ta ima svoje obveznosti in ni vedno dosegljiv ali pa bi ga bilo nesmiselno obremenjevati z malenkostmi, zato mora tajnica prepoznati naravo in težo tega, kar si nekdo želi sporočiti, saj mu morda že sama lahko pomaga ali pa ga usmeri k človeku, ki lahko reši njegov problem, dilemo. S tem razbremeni direktorja.

Pomeni, da veliko sodeluješ z ljudmi in da tvoje delo ni samo pisarniško?

Res je. Ni mi težko obleči delovni plašč, si nadeti čelado in oditi v proizvodnjo. Z neposrednim stikom s sodelavci namreč hitreje in bolj učinkovito rešuješ stvari in tudi spoznaš delo, ki ga ljudje opravljajo. Je pa zanimivo, da ko me ljudje v proizvodnji zagledajo, mi vsak po svoje hiti razlagati, kaj je treba zanj urediti. To je lahko bolniški list, kakšna informacija, ki jo kdo potrebuje, inovacijski predlog itd. Človek mora najti sistem, kako si vse to zapomni, da na poti do pisarne česa ne pozabi (smeh).

Kakšne osebnostne lastnosti ima dobra tajnica?

Komunikativnost, vljudnost, dobrovoljnost, iznajdljivost, strpnost, zaupnost ...

Kaj pa znanja?

Poznavanje pravopisa, računalniška pismenost, znanje tujega jezika in podobno.

Rada opravljaš svoje delo?

Ja. Zelo.

V zadnjem času se je tudi v PE Rondelice zaposlilo kar nekaj mlajših sodelavcev. Kako gledaš na medgeneracijsko različnost?

Z mlajšimi sodelavci se odlično razumemo. Nekateri med njimi so

stari toliko kot moji otroci, a tega v komunikaciji sploh ne opazim. Nekateri med njimi me vikajo, a čez čas jih prosim, da preidemo na tikanje, saj je tako lažje delati. Nekateri imajo s tem težave, kasneje pa se navadijo. So zelo spoštljivi, pridni in zagnani sodelavci.

Delaš v moškem kolektivu. Ti to odgovarja?

Ja, lažje mi je delati v moškem kolektivu.

Imaš veliko družino – dve hčeri in sina. Kako ti je uspelo usklajevati službo in družino?

Je bilo težko, a če se dobro organiziraš, vse nekako gre. Še danes trdim, da se je z otroki treba ukvarjati in da so na prvem mestu. Velikokrat se je zgodilo, da sem se lotila hišnih opravil takrat, ko sem jih dala spat.

Direktor PE Rondelice te je opisal kot človeka, ki resnično živi vse Talumove vrednote. Katera vrednota je zate osebno najvišje v hierarhiji vrednot?

Spoštovanje do sočloveka, v smislu, da se ceni vsak sodelavec, ne glede na to, kakšno delo opravlja.

Oba z možem delata v Talumu. Za nekatere je to prednost, za druge slabost. Kako je pri tebi?

Vedno sem imela stališče, da ni dobro, če sta partnerja zaposlena v istem delovnem okolju. Ko sva se z možem spoznala, nisem vedela, da je zaposlen v Talumu, kasneje pa to ni bilo več pomembno. Bolj je naporno dejstvo, da jaz delam zjutraj, on pa v izmenah. Tako moramo kot družina žrtvovati marsikatero skupno soboto ali nedeljo. Zdaj, ko so otroci že večji, je lažje, prej pa je bilo kar težko.

V zadnjem času zelo poudarjamo strateško usmeritev, ki je povezana s trajnostnim razvojem. Se ti zdi, da sodelavci imajo predstav o tem, kaj vse trajnostni razvoj zajema?

Glede na to, da se s sodelavci kar veliko pogovarjamo, si upam trditi, da področje poznajo in da vedo, kaj vse sodi v trajnostni razvoj.

Kot tajnica si zadolžena tudi za zbiranje inovativnih predlogov. Kako je z inovativnostjo v tvojem kolektivu?

»Z mlajšimi sodelavci se odlično razumemo. Nekateri med njimi so stari toliko kot moji otroci, a tega v komunikaciji sploh ne opazim.«

Sodelavci podajo kar veliko inovativnih predlogov. Motivirata jih pohvala in dejstvo, da če bodo podali več kot pet inovativnih predlogov, se bodo lahko udeležili ekskurzije za inovatorje, ki jo organiziramo vsako leto. Te ekskurzije so zelo zanimive. Bili smo tudi že v zaporih na Dobu, kjer delajo aluminijaste spojke za gasilske cevi. To je bila zanimiva izkušnja.

Tudi sama podaš kak inovativen predlog?

Ja, seveda. Kar nekaj izboljšav, ki so povezane z mojim delovnim področjem, sem že podala. Ena izmed njih je na primer, da se danes različni ključki za celotno PE, ki so se včasih porazgubili, zbirajo na enem mestu in da je zanje urejena evidenca.

Ko se boš upokojila, boš s seboj odnesla tudi spomine in pripetljaje, ki te bodo zabavali. Bi katerega med njimi še posebej izpostavila?

Veliko je bilo dogodkov, ki me še danes zabavajo. Včasih so bili ljudje bolj sproščeni in ves čas smo drug drugemu za šalo nagajali. Za vedno si bom zapomnila, kako so se sodelavke v času mojih začetkov pošalile z mano. Zunaj je močno deževalo in poslale so me v kadrovske službe. Razveselila sem se, saj sem domnevala, da mi bodo povedali veselo novico glede nadaljnje zaposlitve, a ko sem prišla v upravno stavbo, tam nihče ni vedel, zakaj sem prišla (smeh). Zapomnila si bom tudi to, da so mi ročaje in sedež »fabriškega« kolesa namazali s šmirom (smeh). ▣

Vzorčenje in analiza odpadnih vod

V zadnjih letih se veliko govori o okoljevarstveni problematiki, temu pa se aktivno prilagaja tudi zakonodaja in posledično podjetja. Tudi Talum ni izjema, zato smo tokrat rubriko, v kateri opisujemo posamezne procese, namenili družbi Talum Inštitut, ki se ukvarja s to problematiko. Tako bomo v tem in nekaj naslednjih številkah sodelavcem in drugim bralcem časopisa Aluminij poskušali približati proces vzorčenja in analize odpadnih vod, zemlje, podtalnih vod in surovin. V junijski številki se bomo tako osredotočili na *vzorčenje odpadne vode*.

GORAN ABRAMOVIČ,
ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ARHIV TALUMA INŠTITUTA

O posameznih analizah vzorcev vod in tal bomo pisali v naslednji številki časopisa.

Vzorčenje odpadnih vod pri zavezancu

Zakonodajni okvir

Podjetje Talum Inštitut, d. o. o., je pooblaščen izvajalec monitoringa odpadnih vod. Monitoring odpadnih vod izvajamo tako za potrebe družbe Talum, d. d., kakor tudi za zunanje naročnike.

Monitoring odpadnih vod se izvaja bodisi v skladu z okoljevarstvenim dovoljenjem (OVD) bodisi v skladu z ustrezno panožno uredbo (npr. Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz naprav za pranje in kemično čiščenje tekstilij). OVD oziroma uredbe natančno predpisujejo število vzorčenj in obseg parametrov ter mejne vrednosti. Mejne vrednosti so odvisne od tega, ali se voda odvaja v kanalizacijo ali neposredno v vodotok – v tem primeru so mejne vrednosti seveda lahko nižje. Število vzorčenj je odvisno od celoletne količine odvedenih odpadnih vod. Za Talum, d. d., se tako letno izvede dvanajst vzorčenj, za podjetja, ki odvajajo manjše količine vod (npr. Pralix), pa zadostuje le eno vzorčenje na leto.

V začetku vsakega leta morajo vsi pooblaščen izvajalci monitoringa odpadnih vod izdelati za zavezanca skupno poročilo o opravljenem monitoringu odpadnih vod za predhodno leto. Poročilo pripravimo tako, da izpolnimo poseben obrazec v Excelu, ki ga je pripravila Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO). V poročilo vnesemo vse meritve in podatke o napravi in zavezancu ter morebitne spremembe glede na leto prej. Izvedemo tudi vrednotenje, če naprava prekoračuje mejne vrednosti ali čezmerno obremenjuje okolje, izdelamo pa tudi napoved okoljske dajatve. Izpolnjena in elektronsko podpisana poro-

Laboratorij družbe Talum inštitut

čila pošljemo na ARSO v skladu s pooblastilom zavezanca. V letu 2017 smo dokončali dva monitoringa odpadnih vod v okviru skupine Talum (Talum, d. d., in posebej za PE Ulitki) ter deset (10) monitoringov za zunanje naročnike.

Pridobitev akreditacije

Pri analizi odpadnih vod zakonodaja zahteva, da ima laboratorij akreditirane vse parametre, ki jih določa v odpadnih vodah. V Talumu Inštitutu imamo akreditirane naslednje parametre: vzorčenje in pretok odpadne vode, temperatura, pH-vrednost, neraztopljene in usedljive snovi s homogenizacijo in konzerviranjem vzorcev, strupenost za vodne bolhe, Al, Sb, As, Cu, Ba, Zn, Cd, Co, Sn, Cr, Mn, Ni, Se, Ag, Pb, Fe, amonijev dušik, nitratni dušik, fluorid, klorid, celotni fosfor, sulfat, kemijska potreba po kisiku (KPK), biokemijska potreba po kisiku (BPK₅) in celotni ogljikovodiki (mineralna olja). Za vsak parameter mora laboratorij zagotavljati kakovost rezultatov analize (z validacijo metode, referenčnimi materiali in medlaboratorijskimi primerjavami), vsako leto pa imamo tudi zahtevno in naporno ocenjevanje, ki ga opravi ekipa strokovnih ocenjevalcev iz Slovenske akreditacije. Ustrezno akreditacijo morajo seveda imeti tudi zunanji laboratoriji, ki za nas izvajajo analize, ki jih ne moremo sami. Nabor akreditiranih metod sicer vsako leto širimo, vendar je pri odločitvi za to treba upoštevati znatne stroške vzdrževanja akreditiranih metod.

Načrtovanje in informacijska priprava vzorčenja

Na začetku leta v Talumu Inštitutu pripravimo letni plan vzorčenja,

v katerem so navedena vsa vzorčenja, ki bodo potekala v tistem letu. Plan korigiramo glede na pogodbe, ki jih podpisemo z zunanjimi naročniki, ter ga usklajujemo z drugimi vzorčenji (tla, podzemna voda). Izvedbo laboratorijskih analiz obvladujemo v laboratorijskem informacijskem sistemu Orbita LIMS. Gre za specializirano programsko opremo za delo v laboratoriju. V Orbiti tako za vsak monitoring izdelamo tako imenovano »šablono«, v katero že naprej vnesemo vse parametre in analizne metode, mejne vrednosti in vse druge relevantne podatke (podatke o naročniku, mesto vzorčenja itd.). Po končanih meritvah se v Orbiti izdela tudi Poročilo o preskusu.

Pri vseh monitoringih so med parametri, ki jih je treba določiti, tudi takšni, ki jih v laboratoriju Taluma Inštituta ne določamo. Te parametre analizira zunanji laboratorij, s katerim imamo sklenjeno pogodbo (trenutno je to podjetje ALS Group iz Prage).

Postopki pred začetkom vzorčenja

Na osnovi letnega plana se odgovorni analitik in vzorčevalec lotita vzorčenja. Najprej je treba preveriti, ali so v laboratorijskem sistemu Orbita LIMS vneseni vsi podatki in ali so se glede na leto prej zgodile kakšne spremembe. Če gre za novega naročnika, je seveda treba ustva-

Vzorčenje Talumove odpadne vode iz jaška B2

riti novo šablono z vsemi relevantnimi podatki. Pri zunanjem izvajalcu naročimo posodo za vzorce, ki jih ta analizira (vsaj dva tedna pred vzorčenjem).

Pred vzorčenjem pri zunanjih naročnikih se je že prej treba najaviti pri odgovorni osebi in preveriti, ali naprava deluje normalno in s polno kapaciteto.

Vzorčevalec pred začetkom vzorčenja preveri merilno opremo za meritve na terenu in vzorčevalnik ter pripravi posodo.

Postopek odvzema vzorca vode

Za jemanje vzorcev odpadne vode se uporablja avtomatski vzorčevalnik – gre za večjo posodo na vozičku, ki ima spredaj nameščeno črpalko za vodo, zadaj pa hlajeno komoro, kamor namestimo plastične posode, v katere se zbira vzorec. Ker vzorčenje poteka 6 ali 24 ur, se zbira tako imenovani sestavljeni vzorec – črpalka v določenih intervalih načrpa ustrezno količino vode (primer: vzorčevalnik vsakih 20 minut načrpa 200 ml). Za nekatere neobstoje parametre je treba vzeti poseben trenutni vzorec po koncu vzorčenja z vzorčevalnikom.

Vzorčevalec pred vzorčenjem najprej preveri pravilno delovanje vzorčevalnika ter nastavi interval in volumen vzorčenja. V jašek namesti cev in pri tem pazi, da je cev potopljena v vodo. Istočasno nastavi v jašek še dva instrumenta, merilnik pretoka ter merilnik pH in temperature. Oba instrumenta sta nastavljena, da merita kontinuirno, rezultati

meritev pa so prikazani na grafu.

Ko je vzorec odpadne vode odvzet, vzorčevalec najprej preveri, ali je bila vzorčena ustrezna količina vode. To stori tako, da vodo v plastični posodi stehta. Če se pojavijo odstopanja med dejansko in pričakovano težo, mora vzorčevalec vzorčenje ponoviti.

Izpolnjevanje vzorčevalnega lista

Vzorčevalec vode mora na terenu izpolniti vzorčevalni list (kdaj je opravil vzorčenje, morebitna odstopanja, uporabljeni instrumenti, uporabljeni vzorčevalnik ipd.), ki ga skenira in vnese v program Orbita LIMS. Nato v programu Excel pripravi poročilo terenskih meritev (pH-vrednost, temperatura in pretok odpadne vode) in ga prav tako doda v Orbito LIMS.

Priprava vzorcev za analizo v laboratoriju

Ko vzorčevalec prinese vzorec vode v laboratorij, ga mora razdeliti in ustrezno konzervirati glede na zahteve posamezne analizne metode. Primer: vzorcu za določitev kovin je treba dodati dušikovo kislino in

Jašek B2 na območju Taluma

je obstojen en mesec, vzorec za anione pa se samo filtrira, analizirati pa ga je treba v enem dnevu.

Razdelitev vzorcev poteka med mešanjem, da se zagotovi homogenost vzorcev. Vzorce, ki jih analiziramo v Talumu Inštitutu, po pripravi prevzamejo laboratorijski analitiki in jih začnejo analizirati.

Vzorce, ki so namenjeni za analizo pri zunanjem laboratoriju, zložimo v posebne transportne hladilne torbe, iz programa Orbita LIMS izpišemo naročilo za analizo ter obvestimo podjetje DHL, ki prevzame vzorce in jih dostavi v zunanji laboratorij.

Dva litra vzorca spravimo kot rezervo (hranimo 3 mesece), preostanek pa zavržemo. ■

 A photograph of a complex sampling form. It contains various fields for data entry, including dates, times, and numerical values. There are also checkboxes and sections for different types of analyses. The form is filled out with handwritten and printed text.

Obrazec za vzorčenje odpadnih vod

Prvi Talumov družinski dan

Hiter tempo življenja nam večkrat ponagaja pri usklajevanju različnih interesov. Po eni strani se želimo družiti s sodelavci in prijatelji, čim več kakovostnega časa pa bi radi preživeli tudi s svojo družino, ki je za vsakega izmed nas na prvem mestu.

SLUŽBA ZA ODNOSE Z JAVNOSTMI

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Prijetno druženje s sodelavci in družinskimi člani

Prvi Talumov družinski dan je bil dogodek, ki je ponudil oboje – prijetno druženje s sodelavci in družinskimi člani. Ker je šlo za prvi tovrstni množični dogodek, ki smo ga organizirali v Talumu, nismo vedeli, kako se bodo talumovci nanj odzvali. A dobra obiskanost in zelo dobri vtisi ter pohvale sodelavcev so potrdili, da so taki dogodki prava izbira in da je Talumov družinski dan smiselno in zaželeno organizirati tudi v prihodnje.

Različne športne aktivnosti in obilica zabave

Talumov družinski dan smo organizirali v soboto, 24. junija. Vremenska napoved je sicer za ta dan napovedovala padavine, a na srečo je v času dogajanja sijalo sonce, tako da smo talumovci lahko uživali v vodnih in drugih aktivnostih, ki smo jih pripravili. Pri organizaciji so Službi za odnose z javnostmi pomagali sodelavci iz računovodstva, tako da smo kljub velikemu obisku brez težav uredili začetne formalnosti. Družina se je tako na začetku vpisala v evidenco in ob tem prejela darilo: praktično torbo, brisačo s Talumovim logom in napihljive žoge za v vodo. Obiskovalci so se lahko vpisali tudi na seznam različnih športnih in drugih družabnih aktivnosti, ki smo jih pripravili za starejše in najmlajše obiskovalce dogodka. Aktivnosti so potekale pod vodstvom animatorjev Term Ptuj. Izbirali smo lahko med ustvarjalno delavnico in plesno delavnico za najmlajše, minigolfom za otroke in odrasle, preizkusili pa smo se lahko tudi v odbojki na mivki, malem nogometu, živem človeku ne jezi se ter se razgibali pri vodni telovadbi v bazenu. Ko je postalo prevroče, pa so bili na vrsti skok v bazen in vodne vragolije. Ko pa tudi voda ni več pomagala, so se obiskovalci lahko ohladili še s sladoledom in osvežilnimi pijačami.

Dogodek smo začeli z nagovorom Marka Drobniča, predsednika uprave Taluma, ki je sodelavcem zaželel prijetno druženje, nato pa smo si privoščili sendvič in jutranjo kavo. Dogodek je povezovala Marjetka Orel, ki nas je sproti obveščala o posameznih aktivnostih in nas okoli poldneva tudi opozorila na kosilo, ko so ga za nas pripravili sodelavci iz družbe Vital. Uživali smo lahko v jedeh z žara in različnih prilogah, ki so nam šle v slast.

Prijetne urice so prehitro minile in ob peti uri, ko smo uradno zaključili 1. Talumov družinski dan, so se čez nebo pripodili temni oblaki. K sreči je nebo še nekoliko počakalo z dežjem, tako da so lahko obiskovalci na bazenih uživali še do večera. Na dogodek se je prijavilo več kot 600 udeležencev, tako da smo znova rušili rekorde. Ker pa talumovci ne

poznamo ovir, verjamemo, da nas bo drugo leto še več in da bo z leti dogodek postal tradicionalen.

Talumovce smo povprašali, kako so preživeli družinski dan. V nadaljevanju so nanizani njihovi vtisi.

Vtisi talumovcev

Lilijana Lončarič, Talum

Na Talumov družinski dan sva se prijavila s sinom, srednješolcem, ki rad igra odbojko. Z radovednostjo sem pričakovala ta dan. Že ob prihodu sem začutila domačnost, saj so bili pri stojnicah za evidentiranje tudi moji mladi sodelavci. Dobila sva lepo darilo. Sin se je vpisal na seznam za odbojko. Na zelenici sva se pridružila družini moje sošolke. Bila sva dovolj zgodnja, da sva dobila ležalnike. Po prijetnem nagovoru predsednika uprave in malici smo se razkropili po dejavnostih. Sin je bil večino časa na igrišču z mivko in v bazenu. Jaz sem veliko plavala. Klepetala sem z ljudmi, ki sem jih srečevala. Kosilo je bilo dobro, le vrsta je bila dolga. Tudi pijače, sadja in sladoleda je bilo dovolj. Bilo je prijetno druženje. Tudi sinu je bilo všeč, čeprav ni nikogar poznal. Lepo bi bilo, da bi to srečanje postalo tradicionalno, saj z ljudmi, s katerimi navežemo osebni stik, lažje rešujemo službene težave. Pomembno je, da so z nami tudi naši najbližji, da začitijo utrip našega podjetja, ker so tudi oni del naše velike družine.

Branko Grobelšek, Talum Servis in inženiring

Moram reči, da je srečanje Talumovih delavcev s svojimi družinami odlična zamisel na dobro izbrani lokaciji, saj smo se lahko družili tudi v neformalnem okolju, se skupaj z družinskimi člani in sodelavci prijateljsko pomerili v športnih igrah ali pokramljali v sproščenem vzdušju, prav tako pa navezali nova znanstva.

Tara Tanita Kiseljak, Talumova praktikantka

Obvezno šolsko prakso sem opravljala v računovodstvu, dva tedna pa sem bila tudi v Službi za odnose z javnostmi – to je bilo ravno v času, ko so potekale priprave in potem izvedba prvega Talumovega družinskega dne. Prijazne sodelavke in sodelavec iz Službe za odnose z javnostmi so me na moje veliko veselje vključili v organizacijo in izvedbo dogodka. Sodelovala sem v pripravi, v soboto, na dan dogodka, pa sem pomagala na stojnici, kjer je potekala registracija obiskovalcev. Vsak obiskovalec je ob vstopu dobil registracijsko zapestnico, vsaki družini pa smo podarili tudi priložno torbo, brisačo in napihljivo žogo. Na prireditvi je vladalo zelo prijetno, zabavno in športno vzdušje, tako da so bili udeleženci z organizacijo in izvedbo zelo zadovoljni. Prepričana sem, da bo dogodek prerasel v tradicionalnega in da bo v prihodnosti še bolj obiskan. Všeč mi je bilo tudi to, da sem lahko na dogodku nekaj časa preživela s svojo družino. Oče nas je pohvalil, saj je bil tudi sam navdušen nad izvedbo. Tudi sam je mnenja, bi lahko bila udeležba zaposlenih še večja, saj je, kot je dejal, druženje s sodelavci pomembno tudi za pristne medsebojne odnose. V času obvezne prakse sem spoznala veliko novih prijetnih ljudi in si pridobila nova znanja ter izkušnje, zato se želim v tovarno še kdaj vrniti. Z radostjo se bom spominjala prijetne izkušnje, zato se zahvaljujem vsem talumovcem, ki ste mi na praktičen način posredovali svoja znanja in izkušnje, ki so me obogatili. ■

Uspešna presoja

Že šestnajst let je, odkar smo v družbi Talum uvedli standarda za ravnanje z okoljem ISO 14001 ter varnost in zdravje pri delu OHSAS 18001. Tako je 21. in 22. junija BVC (Bureau Veritas Certification) opravil ponovno presojo obeh sistemov. Tokrat so sistema za ravnanje z okoljem ISO 14001 ter za varnost in zdravje pri delu OHSAS 18001 dva dni presojali štirje presojevalci. Pregledali so obvladovanje in skladnost z zahtevami standarda ter zapisali predloge za izboljšave obeh sistemov.

DR. MARKO HOMŠAK
IZTOK TRAFELA

Pred zunanjo presojo je bil junija opravljen tudi vodstveni pregled obeh sistemov v družbah in določenih službah ter v nekaterih podjetjih v industrijski coni.

Na osnovi izvedenega vodstvenega pregleda in izvedene presoje BVC lahko podamo skupno oceno, da sistema za ravnanje z okoljem ter za varnost in zdravje pri delu delujeta v skladu z zastavljenimi cilji in programi ter ju lahko opredelimo kot učinkovita. Tudi izvedena zunanja presoja je potrdila, da sta sistema uspešno vodena in dobro vzdrževana, tečejo pa že priprave za vzpostavitev sistema ravnanja z okoljem po novi izdaji SIST ISO 14001 iz leta 2015. ■

ZNANJE

Talumova šola znanja

Junija smo zaključili več kot dve leti trajajoč program izobraževanj, prepoznavnih pod imenom »Talumova šola znanja za mlajše sodelavce«. Ob tej priložnosti smo za časopis Aluminij povprašali udeležence o njihovih vtisih, znanjih in izkušnjah, ki so jih pridobili v času trajanja programa.

LILIJANA DITRIH

Septembra 2014 so Marko Drobnič, predsednik uprave Taluma, predstavniki kadrovske službe, direktorji in vodje izbrali skupino 20 mlajših sodelavk in sodelavcev različnih poklicev in iz različnih delovnih okolij, v katerih smo prepoznali dober potencial za nadaljnji strokovni in osebni razvoj. Pozneje smo vključili še tri sodelavke.

Na seminarjih, delavnicah, pri poslovnih simulacijah so spoznavali predvsem »mehke« veščine komuniciranja, timskega dela, ravnanja s časom, upravljanja čustev, pomena skrbi zase, pa tudi projektno delo, poslovanje, organiziranost, strategijo podjetja itd. Šola je trajala 21 delovnih dni in po našem mnenju predstavlja dobro »naložbo«, ki se nam pri delu, ki ga opravljajo ti naši sodelavci in sodelavke, že vrača.

Izjave udeležencev

Andrej Šmigoc, Talum Servis in inženiring

Talumova šola znanja mi je omogočila, da poglobim svoja znanja na področju komunikacije, organizacije dela, vodenja in reševanja problemov. Pridobljene veščine s pridom uporabljam v delovnem okolju, marsikdaj pa pridejo prav tudi izven delovnika. Vesel sem, da sem imel možnost sodelovati na izobraževanjih in hkrati tudi bolje spoznati kolege iz drugih enot in se zblížiti z njimi. Še bolj se namreč zavedam, da

moč takšne skupine, kot je Talum, ne izhaja le iz znanja posameznikov, ampak predvsem iz mreže odnosov in idej, ki jih tvorimo vsi. Rad bi pohvalil tudi organizatorje šole, ki so izbrali zaokroženo celoto zanimivih delavnic s predavatelji, ki so pritegnili mojo pozornost.

Dejan Ploj, Strateški razvoj

Sodelovanje v programu Talumova šola znanja je bilo po mojem mnenju super priložnost, da smo od odličnih predavateljev dobili širši pogled in osnove z različnih področij, ki bodo zelo koristni pri nadaljnjem delu, ob tem pa tudi v zasebnem življenju. S sodelavkami in sodelavci smo se bolje spoznali in povezali ter ugotovili, kako pomembno je usklajeno in ciljno usmerjeno sodelovanje, da bomo v prihodnje še učinkoviteje delovali. Hvala!

Matjaž Bukšek, Talum Servis in inženiring

Talumova šola znanja nas je seznanila z veščinami, kako nadzorovati delo, biti pri delu bolj produktiven, kako se znajti v stresnih situacijah in podobno. Nas sodelavce je med seboj tudi povezala, saj je šlo za timsko delo in sodelovanje. ■

»Kako iz skupine posameznikov nastane ekipa«

Na IEDC – Poslovni šoli Bled je 22. in 23. junija potekalo tekmovanje Case Study Competition, ki smo se ga udeležili tudi talumovci v sestavi: Simona Frešer (PE Ulitki), Mateja Hergula (Kadrovska služba), Simon Strmšek (PE Rondelice), Dejan Šmigoc (Strateška komerciala – Nabava), Martin Werdonig (Talum Servis in inženiring) in Sara Zupanič (Talum Inštitut).

MATEJA HERGULA, ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: SARA ZUPANIČ, MATEJA HERGULA

Poleg Taluma je na tekmovanju sodelovalo še šest ekip iz naslednjih podjetij: Studio Moderna, Telekom, Gorenje, MOL Group, Iskraemeco, Danfosstrata.

Pomagati podjetju v težavah

Vsaka ekipa dobi na tem tekmovanju isto nalogo – »pomagati podjetju v težavah« oziroma razviti poslovni model, ki bo podjetje peljal v določeni smeri oziroma proti zastavljenemu cilju v prihodnosti. Razmišljati je treba o kratkoročnih in dolgoročnih aktivnostih ter ob tem upoštevati tudi finančni vložek in zakonske omejitve. To pomeni, da so za nas pripravili zahteven izziv za reševanje; zanj smo imeli na voljo omejen čas in omejeno število informacij. Vsaka ekipa je delala samostojno in potem predstavila poslovni model tričlanski komisiji, ki nas je pri delu nekoliko usmerjala, na koncu pa nas je na podlagi predstavitve tudi ocenila.

Bolj kot tekmovanje je pomembno učenje

Vodja komisije na letošnjem tekmovanju je bil Brane Kalpič, profesor na IEDC Bled, ki je v uvodnem nagovoru poudaril, da je bolj kot tekmovanje pomembno učenje. Poleg njega sta bila v komisiji tudi člana IEDC Alumni dr. Marko Majer in Jurij Urbanec.

Urili sposobnosti in spretnosti delovanja v skupini

Z aktivnim sodelovanjem in timskim delom smo lahko urili naše sposobnosti in spretnosti delovanja v skupini, izražanja mnenja in iskanja argumentov, sprejemanja odločitev, inovativnega razmišljanja, načrtovanja časa, priprave predstavitev itd. Tekmovanje je potekalo v angleščini, tako da smo utrjevali tudi komunikacijo in veščine nastopanja v tem jeziku. Prav tako smo imeli možnost spoznati sodelujoče iz drugih ekip in navezati kakšen stik. Zmagovalna ekipa Iskraemeco se bo udeležila mednarodnega tekmovanja Case study competition in se pomerila z zmagovalnimi ekipami iz drugih držav.

Na tekmovanju smo dobro sodelovali in uspešno pripravili korektno predstavitev. Ker izkušenj s tematiko, ki jo je zajemala podana naloga nismo imeli, smo morali hitro pripraviti večje število idej in možnih rešitev, da smo lahko izbrali najustreznejšo za komisijo. Sama naloga in koncept tekmovanja me nista pritegnila, saj je bila rdeča nit predvsem ekonomija. Mi je pa bilo toliko bolj v veselje delo z našo ekipo, s katero smo se dobro ujeli, kljub temu da pred tekmovanjem še nismo nikoli neposredno sodelovali.

Izjave udeležencev tekmovanja

Mateja Hergula, Kadrovska služba

Šlo je za res zanimivo (pre)izkušnjo, ki je zagotovo ne bom pozabila,

saj je bila zelo intenzivna in tudi zelo naporna. V teh dveh dneh sem se veliko naučila o sebi, o delu v skupini, načrtovanju časa, poslovni logiki. Najpomembnejše od vsega pa se mi zdi, da smo se kot skupina povezali in učinkovito sodelovali: ko smo se vozili na Bled, smo bili posamezniki, ko smo se vozili nazaj, smo bili ekipa.

Dejan Šmigoc, Nabava

Tema letošnjega tekmovanja v študiji poslovnih primerov, ki ga organizira poslovna šola IEDC, je bila precej aktualna, saj je bila preplet področij energetske učinkovitosti, pametne mobilnosti in digitalizacije. Gre za področja, ki so že precej aktualna, v prihodnjih letih pa bodo povzročila tudi kar nekaj sprememb, in ponujajo ogromno potenciala in priložnosti za podjetja, ki se bodo znala hitro prilagoditi in odreagirati. Dvodnevna izkušnja nam je, na podlagi teoretičnega primera, omogočila pridobitev znanj, kako reagirati v teh zahtevnih situacijah. V

duhu Talumovih vrednot smo se naloge lotili skrbno in z veliko mero odgovornosti. Po začetni ustvarjalnosti in podjetnosti smo z odprtostjo in sodelovanjem prenesli naše znanje z različnih področij v ustvarjalno in podjetno rešitev, v katero smo vsi verjeli. Izpostavil bi povezanost in sodelovanje med člani ekipe ter timsko delo, tudi v najbolj kritičnih trenutkih. Upam, da bomo takšen način dela znali – ne samo mi, ampak vsi v Talumu – izkoristiti in ga prepoznati kot veliko vrednost in prednost.

Simon Strmšek, PE Rondelice

Tekmovanje in preizkušnja sta me zelo pritegnila. Po predstavitvi izziva in priložnosti za podjetja, ki ga ponujata e-mobilnost in spremembe v avtomobilski industriji, tj. uvedba električnih avtomobilov, smo začeli divje zbirati ideje. Zame je bila to zelo dobra izkušnja, iz katere sem se naučil zares veliko, predvsem tudi to, da v poslovnem svetu ni dovolj le dobra ideja, ampak je treba ogromno stvari pripraviti, da ta ideja zaživi in postane zanimiva tudi za potencialne vlagatelje in uporabnike. Pridobili smo dragocene izkušnje in znanje, kaj vse je potrebno in na kaj vse je treba biti pozoren, da ideja dejansko preraste v poslovni model. Delo v naši skupini mi je bilo v veselje, saj se je zares čutil skupinski duh, saj smo drug drugega spodbujali, motivirali in seveda tudi nasmejali.

Sara Zupanič, Talum Inštitut

(Pre)izkušnja na tem tekmovanju je bila zelo zanimiva in poučna. To-

kratni obravnavani študijski primer je izpostavil strateška vprašanja sodobnih poslovnih modelov, ki jih podjetja gradijo na spreminjajočem se prostoru mobilnosti, obnovljivih virov energije in digitalnih storitvah, zato je bil primer kar zahteven in tudi časovno smo bili pod pritiskom. V teh dveh dneh sem imela priložnost spoznati sebe in delo v ekipi v neobičajnih razmerah za delo ter pridobiti uvid v to, kaj vse je potrebno za uspešno odzivnost in delo v zahtevnih situacijah. Veseli me, da sem lahko bila del te ekipe, katere člani smo se zelo dobro ujeli ter skupaj pripravili korektno rešitev, ki je bila rezultat naših idej in odličnega sodelovanja.

Simona Frešer, PE Ulitki

Pred odhodom na poslovno šolo IEDC sem se pri kolegih, ki so bili prejšnja leta na teh tekmovanjih, pozanimala, kakšen bo način tekmovanja in kakšne izzive so dobili oni. Ko zdaj pogledam nazaj, sem vesela, da je bila letos tema, ki je zelo aktualna in zato tudi zelo zanimiva za obdelavo. Osebnost mi je bil, kot ekonomistki, vseh tudi koncept tekmovanja, saj je bilo treba pripraviti celoten poslovni načrt, vse od raziskave trga in načrta trženja do finančnega načrta. Dobro izkušnjo pa je podkrepil Talumov ekipni duh, saj je res cela ekipa delala in dihala kot eno. Vesela sem, da sem spoznala nove ljudi, nekatere sem celo prvič videla, in ravno v tem se je na koncu pokazal čar ekipe, ki je takoj začela delovati kot eno. ▣

PE UPRAVLJANJE Z ENERGIJO

Talum na Marketinško-medijski poletni šoli

Talum se je predstavil na Marketinško-medijski poletni šoli Energetike.NET, ki jo je ta spletni medij v sodelovanju z družbo Energija Plus že tretje leto zapored organiziral za mlade, željne znanj o komuniciranju, marketingu in novinarstvu v energetiki.

TOMAŽ KVAS

FOTO: TOMAŽ KVAS

Na dogodku, ki je trajal od 3. do 6. julija v prostorih Energije Plus v Mariboru, so se udeleženci lahko približe spoznali z energetiko, trendi na tem področju in družbami, katerih delovanje se vrti okoli nje: Energija Plus, SODO, Kronoterm in Talum. V sredo, 5. julija, smo jim tako na splošno orisali kadičevsko podjetje in naše izdelke, Boštjan Korošec, direktor poslovne enote Upravljanje z energijo, pa jim je podrobneje predstavil področje energetike v Talumu in njegovo vlogo v slovenskem elektroenergetskem sistemu ter pri zagotavljanju terciarne rezerve. ▣

PE LIVARNA

Obisk livarskega sejma Metef

Med 21. in 24. junijem je v Veroni v Italiji potekal livarski sejem Metef, ki je specializiran za področje livarstva s poudarkom na aluminiju in inovativnih kompozitnih materialih. Sejem pokriva področje livarniške opreme, tlačnega livarstva, ekstruzije in valjništva. Tudi tukaj so bile v ospredju avtomatizacija procesov, digitalizacija proizvodnje in inovativnost.

GREGOR JURKO

FOTO: VANJA TUBIN

Več kot 400 razstavljavcev je v treh halah predstavilo novosti na omenjenih področjih, vzporedno so potekala strokovna predavanja in podrobnejše predstavitve industrijskih sektorjev na področju aluminija v posameznih državah. Organizatorji so beležili 25-odstotno rast obiska in razstavljavcev glede na prejšnji sejem, kar nakazuje, da gre v tej branži za pozitiven razvoj panoge, ki je po krizi precej časa stagnirala. Talum se je sejma udeležil na skupnem razstavnem prostoru pod okriljem Društva livarjev Slovenije. Društvo je na podlagi povabila organizatorja več slovenskih podjetij povabilo k udeležbi na sejm. Iz Taluma smo se ga udeležili predstavniki Ulitkov, Livarskih zlitin in poslovne enote Servis in inženiring. Sejem smo dodobra izkoristili za predstavitev podjetja pri novih kupcih in za vzdrževanje stikov pri obstoječih ter za seznanjanje z novostmi na strokovnem področju. Še enkrat se je pokazalo, da je sejem najcenejša oblika navezovanja in ohranjanja stikov z ljudmi, ki so strokovnjaki na svojem področju ali pa predstavljajo odločevalce v podjetjih, s katerimi že sodelujemo ali pa šele bomo. ▣

Ne izčrpavajmo svojega telesa

Nihče ni tako bogat, da ne bi koga potreboval, in nihče ni tako reven, da ne bi bil komu potreben. (n. a.)

Obvestilo sodelavkam in sodelavcem, zaposlenim v družbah skupine Talum, v Silkemu in Praliku

Krvodajalska akcija bo v torek, 25. julija, in v četrtek, 27. julija 2017, med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice. Pri-
druži se nam!

MARJETKA LEDINEK

POVZETO PO: MOSKI.HUDO.COM/LIFESTYLE/ZANIMIVOSTI/SI-ZE-SLISAL-ZA-DA-
ROVANJE-KRVNE-PLAZME/

Kaj je krvna plazma?

Krvna plazma je tekoča sestavina krvi, sestavljena iz 91 odstotkov vode. Predstavlja največji delež krvi, kar 55 volumskih odstotkov, hkrati pa tudi okoli 5 odstotkov telesne teže (okoli 3,5 litra). Krvno plazmo, ki je očiščena dejavnikov strjevanja krvi (fibrina in drugih beljakovin), imenujemo tudi serum. Vsebuje več kot 120 različnih beljakovin, ki opravljajo življenjsko pomembne funkcije, kot je na primer zaščita pred okužbami ali strjevanje krvi pri poškodbah. Je transportni medij za glukozo, lipide, aminokisline, hormone ter končne presnovne produkte, ogljikov dioksid in kisik. Plazmo pridobimo s centrifugiranjem krvi, ki ji poprej dodamo antikoagulans (npr. natrijev citrat). Za transfuzijo ustrezna plazma je mlečnato bele barve. Pri nekaterih darovalcih krvi se plazma obarva rumenkasto; vzrok je povečini motnja presnove maščob pri darovalcu. Takšna plazma se ne sme uporabiti za transfuzijo. Če je plazma obarva-
na rdečkasto, pomeni, da je prišlo do hemolize rdečih krvničk.

Darovanje plazme čez mejo

Veliko se govori o darovanju oziroma »prodajanju«
krvne plazme v Avstrijo. Različni časopisi in spletni mediji ponujajo pravo poplavo nasprotujočih si informacij in mnenj. Pišejo, da se krvodajalci s prekmurskega in štajerskega območja množično udeležujejo akcij odvzema plazme, ki potekajo v nakupovalnem središču v Seiersbergu v Avstriji. Območno združenje Rdečega križa Ptuj nas je opozorilo na te odvzeme in na vpliv tega početja na darovalčevo zdravje. Z večkratnim darovanjem plazme darovalec namreč izgublja sestavine, ki so nujno potrebne za zdravo delovanje telesa.

Marjetka Ledinek, predsednica aktivna krvodajalcev Talum

Pri organiziranih krvodajalskih akcijah, ki potekajo po bolnišnicah, smo lahko prepričani v sterilnost, se ne izpostavljammo nevarnosti okužb in ne ogrožamo svojega življenja. S prispevkom vas želim odvrniti od odvzemov v tujini. Pomembna sta zavedanje in vedenje, da s prepogostim darovanjem plazme svojemu telesu odrekamo življenjsko pomembne sestavine in s tem ogrožamo svoje zdravje.

Slovensko zdravstvo nasprotuje darovanju v Avstriji

Rdeči križ Slovenije (RKS) že več kot pol stoletja izva-
ja in spodbuja anonimno in prostovoljno krvodajalstvo brez denarnega povračila. V interesu bolnikov in pridobitve zdrave krvi vztrajajo na uveljavljenih načelih, ki veljajo v Sloveniji. RKS slovenskim krvodajalcem sporoča, naj se ne odločajo za darovanje krvi v tujini, saj je zaradi izrazito komercialnega smotra vprašljiva tudi varnost odvzema krvi, s tem pa krvodajalci po nepotreb-
nem izpostavljajo tudi svojo varnost. Z darovanjem krvi in plazme v tujini krvodajalci izpostavljajo svojo varnost, s tem pa tudi zmanjšujejo možnost samooskrbe s krvjo v Sloveniji.

Moto našega aktivna je in bo ostal: »Krvodajalec je pogumen, anonimen, solidaren, human in srčen.«

Mesec	Število odvzemov
januar	34
februar	29
marec	61
april	45
maj	41
junij	47
skupaj	257

Darovalci v juniju (številka v oklepaju pove, kolikokrat je posameznik doslej že daroval kri):

Boštjan Kelc	(8)
Andrej Horvat	(34)
Matjaž Zajšek	(7)
Matevž Mohorko	(75)
Roman Munda	(9)
Roman Železnik	(61)
Dejan Vojsk	(23)
Dragica Leskovar	(63)
Boštjan Lešnik	(69)
Zoran Bilić	(62)
Bojan Verdenik	(93)
Irena Težak	(6)
Srečko Korošak	(15)
Gorazd Kralj	(18)
Igor Turnšek	(50)
Franc Korez	(42)
Marinka Krajnc	(8)
Franc Šeruga	(59)
Anton Planinšek	(60)
Damjan Kaučević	(22)
Leon Turk	(51)
Dušan Vorih	(35)
Ivan Emeršič	(31)
Enis Suljkanović	(14)
Sabina Predikaka	(10)
Matjaž Sok	(7)
Milan Prapotnik	(106)
Aleksander Bezjak	(37)
Robert Merlak	(46)
Bojan Merc	(89)
Kristjan Vindiš	(7)
Franc Krajnc	(62)
Tonček Cenar	(87)
Drago Smolinger	(46)
Tomi Lendero	(25)
Matej Munda	(40)
Alen Štrucl	(23)
Olga Fras	(21)
Franc Zajc	(92)
Ivan Šmigoc	(8)
Robert Bezjak	(40)
Sandi Svenšek	(15)

Hvala za vašo zvestobo!

Krvodajalci, ki so kri doslej darovali do petkrat:

Matjaž Škerget	(5)
Alen Emeršič	(5)
Janez Zdavc	(3)
Kristjan Šoštarič	(3)
Peter Turk	(3)

Oblikovati zdravo športno osebnost in telo

Prva ekipa Aluminija je v elitni deseterici slovenskih nogometnih klubov v pretekli sezoni zasedla mesto najmlajšega in najbolj poštenega moštva lige. V novo sezono se rdeče-beli podajajo s še mlajšo zasedbo in z enakim odnosom do nogometa, kar pa je tudi znak, da klub sledi svojemu poslanstvu, to pa je delo z mladimi ljudmi.

MARJETKA OREL

ARHIV NK ALUMINIJ, MARJETKA OREL

Delovanje kluba rdeče-belih ni usmerjeno zgolj na tekmovalno Prve lige Telekom Slovenije, v katerem se preizkuša članska ekipa. Res je, da je medijska pokritost na tej ravni veliko večja in da nižje lige ter mlajše selekcije ne pridobijo toliko priložnosti da »zasijejo«, čeprav si to več kot zaslužijo. Profesionalni nogometaš ali nogometašica se ne zgradi v tistem trenutku, ko nastopi na večjih tekmovanjih in podpiše pogodbo z večjimi klubi, gradnja traja od malih nog. Začne se pri vzgoji in podpori staršev in uspešnem šolanju, nadaljuje pa z vestnim delom na igriščih nogometnih šol. Pa četudi naš otrok ne postane vrhunski nogometaš, ga udejstvovanje v športnih aktivnostih nauči vztrajnosti in spretnosti, ki mu bodo v življenju prišle še kako prav.

Poleg uspešnega delovanja prve ekipe je cilj delovanja Nogometnega kluba Aluminij z igro spodbuditi zdravo preživljanje prostega časa otrok v lokalni skupnosti in širše. »Oblikovati zdravo športno osebnost in telo, ki bo kos izzivom nogometa in življenja na splošno,« pravi Simon Vidovič, strokovni vodja nogometne šole Aluminij. V skladu s tem klub deluje s pomočjo dvanajstih trenerjev nogometne šole in drugih strokovnjakov. Vsaka starostna selekcija ima svojega trenerja in vsak trener mora svoj pristop prilagoditi razvitosti posameznikov.

Pri najmlajših selekcijah, ki se začnejo s sedmimi leti, delo ni strogo omejeno na učenje nogometa. V ospredju je animiranje otrok, s ciljem, da se jim vzbudi ali utrdi želja po športnem udejstvovanju, po igri in so-delovanju. »Pri naših mlajših cicibanih si ne želimo želje po rezultatu in tekmovalnosti, želimo si veselja ob druženju s sovrstniki in ob telesnem gibanju.« Skupaj s trenerji klub izvaja krožke in druge aktivnosti tudi onstran meja športnega parka, na šolah in vrtcih v lokalni skupnosti.

S starostjo se delo stopnjuje in do trinajstega leta je cilj nogometašu podati čim več osnov tehničnega in individualnega znanja. »Pri štirinajstih letih že lahko nastopi selekcija, ko se delo začne izvajati bolj taktično. Pri petnajstih in šestnajstih selekcija nastopi naravno. Ko nogometaš vstopi v zadnji letnik nogometne šole, to je v mladinsko selekcijo, pa se od njega že pričakuje osnovni profesionalizem v smislu športne osebnosti in fizičnih sposobnosti. Mladinci naj bi že delali po programu članskega moštva, s ciljem, da so na vstop v člansko selekcijo čim bolj pripravljeni.«

S povedanim se strinja tudi Slobodan Grubor, glavni trener članske selekcije Nogometnega kluba Aluminij Kidričevo: »Potrebno je veliko potrpežljivosti, energije, pozitivnega razmišljanja in proučevanja, da bi nekega dne mladi igralec lahko postal pravi nogometaš.«

Prva ekipa Aluminija se v sezono pred nami podaja z izjemno mlado

zasedbo. »Klub sledi filozofiji vključevanja perspektivnih mladih nogometašev v člansko moštvo.« Po mnenju glavnega stratega je ta filozofija prava: »Igralce je treba razvijati ne samo za potrebe samega kluba, temveč tudi s ciljem, da bodo nekega dne igrali za reprezentanco Slovenije in da bodo imeli možnost ustvariti si pravo kariero.« Trener kidričevske čete, ki je v nogometu deloval tudi na Hrvaškem in Avstrijskem, še poudari: »V Kidričevem so pogoji za delo z mladimi nogometaši zelo dobri in želimo si, da bi nekoč postali temelj prve ekipe.«

O viziji kluba je spregovoril Miran Lipovac, direktor Nogometnega kluba Aluminij: »Mlade nogometaše želimo s kontinuirano vadbo pripeljati na čim višjo raven, da bi lahko nekoč zaigrali za prvo moštvo, kar je tudi eden večjih ciljev naše nogometne šole.« K temu zagotovo veliko pripomorejo dobre razmere, ki jih imajo fantje in dekleta za treniranje, kar potrjujejo tudi tuji klubi, ki v Športni park Aluminij prihajajo na priprave. »Redkokje lahko vidimo, da bi večji del trenažnega procesa mlajših selekcij lahko izvajali skozi celotno leto na naravni in ne na umetni travi, kar je zelo pomembno za fizično zdravje nogometaša.«

»Zagotovo k boljšim razmeram prispevajo tudi pokrita tribuna na glavnem igrišču in žarometi, ki jih želimo postaviti v bližnji prihodnosti. S tem bo naš športni park postal zaokrožena celota, ki ponuja dobre razmere za treniranje.«

Preteklo sezono, ki je trajala do začetka poletja 2017, je Nogometni klub Aluminij zaključil z zadovoljivimi rezultati. Vedno bi raje posegli po mestu višje, vendar si moramo priznati, da so bile te uvrstitve stabilen korak na poti dosedanjega uspešnega dela pri vzgoji in razvoju igralskega kadra. Stabilno mesto mladinske in kadetske selekcije v najvišji slovenski ligi ter visoka uvrstitev selekcije do petnajstih let so večletna stalnica rezultatskih lestvic tekmovanj pod okriljem Nogometne zveze Slovenije. Tudi mlajši nogometaši, katerih starost se razprostira od sedem do štirinajst let, redno osvajajo visoka mesta na slovenskih in mednarodnih turnirjih. Seveda pa ne gre pozabiti na prvo četo kidričevskega kluba, ki je po treh sezonah v drugi ligi ponovno nastopila v najvišjem rangi nogometnega tekmovanja v Sloveniji in tam obstala tudi v sezoni, ki je pred nami.

Nogometna zveza Slovenije je za preteklo sezono Aluminiju podelila priznanje za klub, ki je s svojim obnašanjem največ prispeval k dobremu razpoloženju in ugledu dogodkov Prve lige Telekom Slovenije. Prvo mesto v tekmovanju Fair play, za katerim stoji svetovna nogometna organizacija FIFA, je potrditev dela vseh udeležencev tekem, od igralcev do navijačev. Na takšen odnos do nogometa upamo tudi v sezoni, ki je pred nami. ▣

HUMANITARNOŠT

Zbiranje zamaškov ali pokrovčkov za humanitarne namene

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V naših gospodinjstvih in tudi v priročnih kuhinjah v delovnih kolektivih že danes zbiramo zamaške, ki jih sodelavci prinašajo na različna zbirna mesta zunaj tovarne, kjer se zbirajo v humanitarne namene. Od zdaj naprej boste lahko plastične zamaške oziroma pokrovčke odlagali tudi na dveh zbirnih mestih v tovarni:

- prvo zbirno mesto je v jedilnici, na levi strani ob vstopu skozi glavni vhod,
- drugo zbirno mesto pa je v upravni stavbi, ob vhodu v kopirnico.

Ko bodo zbirna mesta polna, bo humanitarac Ignac Habjanič poskrbel za odvoz zamaškov.

Sredstva, pridobljena s prodajo zamaškov, bodo namenjena za kakor koli prizadete ali prikrajšane otroke.

Ne pozabite torej odstraniti zamašek in ga dati v posebno posodo.

Nič ne stane, je pa veliko v življenju koga, ki nas potrebuje. ▣

2125

GREGOR JURKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

»Jebemti, spet sem pretiraval,« si reče Ivan, ko se s krvavimi očmi in žejnih, posušenih ustnic na neko novembrsko soboto daljnega leta 2125 zgodaj zjutraj zazre globoko v zaslon svojega osebnega pomočnika. Kot vsako jutro mu tudi tokrat njegov avatar, zvesti oproda, sporoči njegovo medicinsko diagnozo, stanje na osebnem računu, povzetek ocen njegovih otrok za pretekli teden in naloge, ki jih mora opraviti na današnji dan: »Dobro jutro, Ivan, zunaj je lep sončen sobotni dan, zunanja temperatura ob 7.30 je 21,8 stopinj. Vaša telesna temperatura je za stopinjo nižja od povprečne septembrske, telesni tlak znaša 160/95, indeks telesne mase ter raven holesterola in etanola v krvi sta nekoliko povišana, predvidevam, da zaradi včerajšnjega tovarniškega praznika. Če želite biti ob devetih na dnevu odprtih vrat urejenih misli, predlagam, da skočite pod mrzel tuš, vzemite tale lekadol in čez urico boste kot novi. Brez skrbi, če boste pozabili svoj tekst, lahko obiskovalce pozdravim tudi jaz.«

Ivanu je šel ta njegov vsevedni, popolni, lepo počesani in vedno pripravljeni avatar, s katerim si je delil enako matično številko, to je 112458, rahlo na živce, vendar si ni več predstavljal življenja brez njega. Rad se je spominjal starih romantičnih časov, o katerih so mu pripovedovali njegov praded Ivan, njegov stari oče, Ivan starejši, in njegov oče, Ivan mlajši. Vsi so si svoje žulje pridelali v fabriki sredi kidričevskih gozdov, tudi njegov najstarejši sin Ivan je dobil štipendijo podjetja, najmlajši Ivanček pa o svoji prihodnosti zdaj še ni razmišljal. Pred sto in nekaj leti je bilo na tem prostoru vse drugače, so mu pravili, v službo so se vozili z avtomobili na bencin, elektrolizo je poganjala elektrika, iz dimnikov pa se je valil dim, sicer skrbno očiščen škodljivih primesi, a še vedno dim.

Danes to ni bilo več podjetje v klasičnem smislu, poimenovali so ga Center idej, nekoč aluminijeva dolina, danes pa veriga modernih zgradb,

muzejev in vrtljakov v zelenju in cvetju. Edina stvar, ki so jo ohranili iz preteklosti, so bile Adolfove kocke. Retro je in, so rekli na Akademiji, in odgovorni so se odločili, da bodo ta videz glavne ceste ohranili za zanamce. Tradicije ne velja presekati.

Danes je vse drugače, je razmišljal Ivan, ko je s svojim avatarjem št. 112458 sredi parkirišča za drone pogledoval proti Halozam in čakal, da se avtohtoni prebivalci z droni dvignejo iz za zelenih, s trto posajenih gričev ter pridejo na ogled podjetja. Pri tem sprejemu je bil vedno raje malo previden. Marsikaj se je spremenilo, a občutek za vožnjo se pri omenjenih staroselcih v zadnjih tisoč letih ni spremenil. Še vedno so bili precej okorni pri pristajanju, prehitri pri pospeševanju, tudi vožnja skozi zračna krožišča in nakazovanje smeri sta jim še vedno delala težave, da se ne pogovarjamo o parkiranju. Tega se je naš Ivan še posebej bal. Vedno je dobil kak neprijeten udarec aluminijaste elise sicer dobronamerne, a malce okornega staroselca. Brez zaščitne opreme bi bolj tanko piskal.

Ivan se je dobro razumel s svojimi sodelavci, saj jih je imel samo šest. Skupaj je torej sedem ljudi s svojimi avatarji obvladovalo vse procese podjetja. Ni si sploh mogel predstavljati, da je nekoč tu delalo tudi več kot tisoč ljudi, nekoč celo do tri tisoč. Ah, to so bili časi, je znal povedati deda Ivan, ki je šel v zaslužni pokoj, preden so mu lahko dodelili avatarja. V zlatih časih, kot se je rad izrazil, si, če ti nekaj ni šlo, napredoval do vodje in si dobil pomočnika – ali pa dva ali tri –, ki si jim nato lahko svetoval, kako naj delo dovolj dobro opravijo. Danes, ko je produktivnost vse bolj (oziroma še vedno) pomembna, je dovolj en dobro sprogramiran avatar, ki ti je v pomoč tako v službi kot tudi doma. Še žena je imela nekaj od tega, drugih naprav na baterije sploh ni pogrešala.

Ja, res je vse drugače v tej naši fabriki. Vrelci idej, akcije »Upam si«, »Drzen sem«, »Gremo dalje«, »V nove zmage« in »Stori že nekaj« so obrodile sadove. Kot vsa sodobna podjetja je tudi tole živelo in generiralo sredstva brez staromodne, fizične proizvodnje. Vse, kar so morali kupci storiti, je bilo to, da so kupili idejo v omenjenem Ivanovem podjetju, potem pa so si jo natisnili kar sami doma. Svet so prevzeli avatarji in roboti, sredstva od prodaje idej pa so se kot v dobrih starih časih, ki smo jih imeli pred demokracijo, razdelila med ljudi. Tako so se prebivalci lahko posvečali sebi, svoji duhovni rasti in konjičkom, ki se jim sicer, če bi še veljal staromodni osemurni in dvajsetminutni delovnik, ne bi mogli posvečati. Spet je zaživelo sindikalno druženje, Nerezine, Červar, Trije kralji, vse to je bilo stalno zasedeno. Tole pa je res raj na Zemlji, si je rekel Ivan, še lepše bi bilo, če bi tudi on lahko gojil svoje konjičke, ne pa da je eden od sedmih izbrancev, ki morajo še vedno hoditi v službo.

Kako staromodno!

Upal je, da bo leta 2225 kaj bolje.

										TALUM	MODRA MISEL: ANGLEŠKI PREGOVOR	FRANČOSKI PISATELJ DUCHARME	VOZ ZA PREVOZ ORODJA	NOGAVICE (PRI- MORSKO)	
										ARKTIČNI MORSKI SESALEC					
										TOVARNA V CELJU					
										SVALJEK, CMOK					
										JESTVINE					
										NAČELNIK BANOVINE STANJE BREZ HRUPA				DOGO- VORJEN ZNAK	
SESTAVIL: JANKO SEGULA	KRIVO- VEREC, ODPADNIK	PESNIŠKA FIGURA	PREBI- VALEC BOLEČKE VASI	JOSIP STRITAR	OTOK V ALEUTIH	ZAČETNA VRSTA PRI PLETENJU, NASNUTEK	SLOVENSKA IGRALKA ZUPANČIČ	ORIENTALSKA JED, KI IZVIRA IZ TURČIJE	TALUM	SEZNAM IMEN ISLAMSKO NOČNO POTOVANJE					
DIREKTOR TALUM IZPARILNIKI (RAJKO)									OZIRISOVA SESTRA, TUDI IZIDA SVETNIK, ZAŠČITNIK PRAGE (JAN)			VINKO OŠLAK AMERIŠKA PISATELJICA (TAMI)			
POJEM IZ RAČU- NALNIŠTVA															
ORANJE (STAR.)				SLOVENSKA OPERNA PEVKA GAJEVA PEVKA POVŠE							ODMEREK POD				
PREBI- VALEC ANTIČNEGA EFESA							VEČJE RAZKOŠNO STANOVANJE POPOTNICA NA LADJI (STAR.)						NAPADALEC NA POLITIČNO OSEBO	REKA, KI NAPAJA EGIPT	
NEVARNA IN ŠKODLJIVA PADAVINA					ITALIJANSKI SLIKAR (CIPRIANO EFISIO)				FILIPINSKO MESTO NA OTOKU LUZONU IRENA AVBELJ						
PERZUJA					VIKTORIJA AZARENKA		MILANSKI NOGOMETNI KLUB VEČJI RENAULTOV OSEBNI AVTO					TITAN ULRICH APT			
ORIENTALSKO BARVILO ZA LASE, KNA					MESTO V ZGORNJEM EGIPTU, ASUAN					DANSKI SLIKAR (JENS) PAR NIČEL					
										HOLANDSKA JADRNICA Z RAVNIM DNOM			PREBIVALEC GRŠKEGA OTOKA IOŠA SREČKO KOSOVEL		SLOVENSKI GLASBENIK KOVAČIČ- SPIDI
										ŽIGA FIFOLT		HITER DVIG S TAL		TRST PISNO DOVO- LJENJE ZA VSTOP V DRŽAVO, VIZUM	
										ŠPELA TREFALT		SLONOV ČEKAN			
													OVALNI KROŽNIK ?, DVE, TRI		
												ZLATAN IBRA- HIMOVIČ	TV NOVINARKA CETINSKI KILOTONA		
										NOVELA IVANA BUNINA (1912)					
										ROMAN ALEKSEJA TOLSTOJA				REKA V FRANCIJI, LEVI PRITOK ISERE	

SLOVARČEK: ATKA - otok v Aleutih, ILAGAN - filipinsko mesto na otoku Luzon, ISRA- islamsko nočno potovanje, KSAVERA - slovenska operna pevka Gajeva, OPPO - italijanski slikar (Cipriano, Efisio), REJEAN - francoski pisatelj Ducharme, SAFRANE - večji Renaultov osebni avto, ŽANA- pevka Povše.

A person is captured in mid-air, jumping or running. They are wearing black leggings and bright red sneakers with white soles. The background is a blurred brick wall.

**NAREDI
NEKAJ
ZA
SVOJE
ZDRAVJE!**

Talumov dan za zdravje
sobota, 2. september 2017

ZDRAVO TALUM

Aktivnosti za zdravje